

Samenwerkingsagenda
provincie Fryslân – gemeente Heerenveen
2011 – 2021

Versie 24 oktober 2011

Inhoudsopgave

Preambule	1
Inleiding	2
1. Kaders van de Samenwerkingsagenda	3
2. Identiteit en kernkwaliteiten Heerenveen	5
3. Ruimtelijk-economisch belang van Heerenveen voor de provincie en de regio.....	11
4. Speerpunten economisch beleid Heerenveen 2011 - 2016.....	14
5. Factsheets projecten	21

Preambule

De gemeente Heerenveen, ten deze vertegenwoordigd door de burgemeester, handelende ter uitvoering van een besluit van het college van burgemeester en wethouders, hierna te noemen "de gemeente"

en

De provincie Fryslân, ten deze vertegenwoordigd door de Commissaris van de Koningin, handelende ter uitvoering van een besluit van het College van Gedeputeerde Staten, hierna te noemen "de provincie",

in aanmerking nemende dat:

- de colleges van de provincie en de gemeente de integrale visie op de ontwikkeling van Heerenveen zoals uiteengezet in deze Samenwerkingsagenda delen als uitgangspunt met betrekking tot de gemeenteoverschrijdende projecten in Heerenveen;
- de twee colleges hebben afgesproken te komen tot een Samenwerkingsagenda met de hierboven genoemde integrale visie als kompas, in samenhang met de door de provincie aangegeven contouren;
- de provincie en gemeente zich bestuurlijk en ambtelijk hebben ingespannen om te komen tot een Samenwerkingsagenda, die tevens een gezamenlijke investeringsagenda omvat,

verklaren te zijn overeengekomen als volgt:

1. Partijen stemmen in met en zullen uitvoering geven aan de in goed overleg gemaakte afspraken met de daarbij horende werkwijze, aansturing, monitoring en financiële inzet, vastgelegd in deze Samenwerkingsagenda. Partijen streven naar een substantiële inzet op de gekozen thema's en naar de realisatie van de binnen het samenwerkingstraject te initiëren projecten;
2. Deze Samenwerkingsagenda gaat in op .. november 2011 en heeft een looptijd van 10 jaar, dus tot .. november 2021. Tijdig met het oog op deze einddatum zullen partijen aan de hand van een in eerste instantie jaarlijkse evaluatie met elkaar afspraken maken over het vervolgtraject van deze Samenwerkingsagenda. Jaarlijks zullen partijen de voortgang van de samenwerking bespreken en waar nodig c.q. gewenst komen tot bijstelling van afspraken;
3. In alle gevallen waarin deze overeenkomst niet voorziet zullen partijen tijdig in goed overleg tot aanvullende afspraken komen in de geest van de afspraken in deze Samenwerkingsagenda. Bij eventuele geschillen zullen partijen eerst in goed overleg in der minne tot een oplossing komen. Is dat niet mogelijk gebleken, dan zullen alle geschillen in verband met deze Samenwerkingsagenda of afspraken die daarmee samenhangen, worden beslecht door een bindend advies, te geven door drie door partijen gezamenlijk of bij gebreke van overeenstemming daarover binnen vier weken, door één of meer, door de president van de rechtbank te Leeuwarden te benoemen, adviseurs. Een geschil bestaat, indien één der partijen dat stelt en schriftelijk aan de andere partij mededeelt;
4. Partijen besluiten dat deze Samenwerkingsagenda ter bekrachtiging wordt voorgelegd aan de Provinciale Staten van de Provincie Fryslân en de gemeenteraad van de gemeente Heerenveen.

Aldus overeengekomen en in tweevoud getekend te

Gemeente Heerenveen

Provincie Fryslân

Inleiding

Aanleiding

Op 7 december 2010 zijn de colleges van GS en B&W Heerenveen overeengekomen een Samenwerkingsagenda 2011-2021 gemeente Heerenveen – provincie Fryslân op te stellen. In het provinciale Coalitieakkoord van april 2011 heeft de provincie aangegeven Samenwerkingsagenda's aan te gaan (dan wel te continueren) met de gemeenten Leeuwarden, Súdwest Fryslân, Smallingerland en Heerenveen. Deze Samenwerkingsagenda's moeten bijdragen aan de realisatie van het Streekplan en de provinciale ambities voor de toekomstige ontwikkeling van de provincie. Ze concentreren zich op de grootste stedelijke kernen van Fryslân, om in gezamenlijke investeringen de (economische) kracht van die kernen in zichzelf, maar nadrukkelijk ook hun bredere functie voor de directe regionale omgeving, provincie of het Noorden te versterken. De Samenwerkingsagenda's vormen daarmee de contramal voor de af te sluiten streekagenda's, waarin de provincie met diverse gemeenten en andere partijen in een bepaalde streek de economische kracht en leefbaarheid van die streek versterkt. Het gaat in de Samenwerkingsagenda's vooral om ruimtelijk-economische ontwikkelingen en concrete strategische projecten met een bovenlokaal karakter en/of effect en waar provincie en gemeente gezamenlijk belang hebben bij (zo effectief mogelijke) realisatie.

Heerenveen vervult al geruime tijd een bovenlokale functie als economische motor en centrum van voorzieningen in Fryslân. Het is een knooppunt van infrastructuur en kent een aantal (inter)nationaal bekende sportaccommodaties en activiteiten in onder andere Thialf en Sportstad Heerenveen, waaronder het Abe Lenstra stadion. Momenteel zijn een aantal grotere ontwikkelingen gaande met potentieel grote impact voor zowel Heerenveen zelf als Fryslân. Het gaat dan bijvoorbeeld om diverse onderwerpen als de doorontwikkeling van Heerenveen als Stad van Sport, inclusief een nieuw of vernieuwd Thialf, mogelijke aanleg van de spoorlijn Heerenveen-Groningen en de vergrijzing waarbij zorg(voorzieningen) en gezond oud worden ('healthy ageing') steeds meer aandacht vragen. Het belang van deze onderwerpen voor zowel gemeente als provincie, hun aantal, omvang en onderlinge relaties maken het wenselijk hierover in inhoudelijke samenhang en gezamenlijk tussen provincie en Heerenveen afspraken te maken.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 worden de kaders van de Samenwerkingsagenda weergegeven. Hier wordt onder meer ingegaan op het doel, het karakter en de organisatie van de Samenwerkingsagenda. In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van de identiteit en kernkwaliteiten van Heerenveen. In hoofdstuk 3 wordt specifiek ingegaan op het ruimtelijk-economisch belang van Heerenveen voor de provincie en regio. In hoofdstuk 4 komen de speerpunten van het economisch beleid van Heerenveen aan de orde. In hoofdstuk 5 worden in een aantal factsheets de projecten beschreven die als onderdeel van de Samenwerkingsagenda zijn opgenomen.

1. Kaders van de Samenwerkingsagenda

1.1 Doel

Met de in de inleiding genoemde input als kompas, worden in de Samenwerkingsagenda thema's benoemd en daaruit voortvloeiend, wordt een integraal en uitvoeringsgericht programma vastgesteld met concreet benoemde en elkaar versterkende projecten. Deze projecten onderscheiden zich door hun strategische, bovenlokale en omvangrijke karakter.

1.2 Functie

De strategische Samenwerkingsagenda:

- zorgt voor **realisatie** van een aantal projecten dat van vitaal belang is voor de gemeente en dat onmiskenbaar een bovenlokaal karakter heeft. Met het bovenlokale karakter wordt bedoeld dat de impact van het project en het effect ervan gemeentegrensoverschrijdend zijn; daarnaast hebben de projecten een 'stedelijk' karakter. Projecten met een meer landelijk karakter met eventuele betrokkenheid van Heerenveen worden opgenomen in de nog te ontwikkelen streekagenda's met de diverse regio's in de provincie.;
- is een gezamenlijke **investeringsagenda** (uitvoeringsprogramma) van gemeente en provincie;
- legt de wijze van **financiering van gemeenschappelijke projecten** van gemeente en provincie vast;
- legt de **wijze van samenwerking** tussen gemeente en provincie vast met betrekking tot het uitvoeringsprogramma waarbij rekening wordt gehouden met bestaande projecten en projectorganisaties;
- is de basis voor het **gezamenlijk verkennen van financieringsmogelijkheden**, zowel vanuit de markt als van andere overheden.

1.3 Karakter

De Samenwerkingsagenda kent een duurzaam en dynamisch karakter. Het is geen statisch document maar een model waarbij nieuwe inzichten, innovaties en veranderingen in de markt ruimte krijgen. Dat betekent dat de samenwerkende partijen de agenda periodiek evalueren en de koers bepalen.

1.4 Thema's

Op basis van analyse van de input zijn de thema's vastgesteld waaruit de Samenwerkingsagenda is opgebouwd. Zij geven richting aan de specifieke positie van Heerenveen ten opzichte van Fryslân en het noorden.

1.5 Uitvoeringsprogramma

Per thema worden de projecten genoemd die thuishoren in deze agenda. De projecten worden verder in factsheets uitgewerkt waarbij per project onder ander wordt ingegaan op het provinciaal/regionaal belang ervan, doelen en beoogde effecten en financiën.

1.6 Financiering

Het uitgangspunt voor de financiering van projecten in het uitvoeringsprogramma is maximale inzet van externe gelden¹ te realiseren. Gemeente en provincie zien het genereren van inzet uit derde geldstromen bij de uitvoering van projecten uit deze Samenwerkingsagenda als een gezamenlijke inspanningsverplichting. Verdeling van de resterende bedragen zal gezamenlijk door provincie en gemeente worden bepaald.

1.7 Bestuurlijke aansturing

¹ Onder meer vanuit het Rijk, Europa en de markt.

Om tot een succesvolle aanpak te komen is een stevige bestuurlijke inzet gewenst. Er wordt gekozen voor een periodiek overleg tussen gedeputeerde staten en het college van B&W van de gemeente met een frequentie van ongeveer twee maal per jaar. Dit zal een breed bestuurlijk overleg zijn over gemeenschappelijke thema's waarbij deze Samenwerkingsagenda één van de agendapunten is. Het voordeel van dergelijk overleg is dat zaken niet nog eens afzonderlijk in de colleges behandeld moeten worden.

De colleges vormen gezamenlijk de Stuurgroep voor de Samenwerkingsagenda. In aansluiting op bovenstaande zal in de agenda van het Stuurgroepoverleg ruimte gereserveerd worden voor strategische onderwerpen die geen onderdeel uitmaken van de Samenwerkingsagenda maar waarbij sprake is van een gemeenschappelijk belang.

De colleges vergaderen wisselend bij provincie en gemeente waarbij het voorzitterschap eveneens wisselend wordt ingevuld door de commissaris van de Koningin, respectievelijk de burgemeester.

1.8 Ambtelijke aansturing

De secretaris van de provincie en de gemeentesecretaris zorgen voor de ambtelijke coördinatie; zij wijzen ieder een voor de Samenwerkingsagenda verantwoordelijk contactpersoon aan. Ook zal per thema door beide partijen een ambtelijke trekker worden benoemd.

De dagelijkse bestuurlijke aansturing van de projecten in de Samenwerkingsagenda valt onder de verantwoordelijkheid van de betrokken portefeuillehouders van de provincie en gemeente die daarbij de eindverantwoordelijken betrekken voor het specifieke project.

De eerdergenoemde contactpersonen zorgen voor de voorbereiding van de vergaderingen en met name de interne coördinatie van zaken die hierop betrekking hebben. De provinciale contactpersoon voert het secretariaat voor de Stuurgroepvergaderingen. Dit laat onverlet de afspraken die gemaakt worden tussen de managementteams van provincie en gemeente om periodiek met elkaar overleg te voeren over de projecten.

1.9 Monitoring en evaluatie

Monitoring van de voortgang van de projecten van de Samenwerkingsagenda en de mate waarin de doelen zijn bereikt, ligt in handen van de betrokken gemeentelijke en provinciale diensten en de betrokken bestuurders. Afgestemd op de looptijd van de Samenwerkingsagenda van 10 jaar zal halverwege deze looptijd geëvalueerd worden of de beoogde effecten gehaald zijn. Met name de factsheets zullen onderwerp zijn van monitoring en evaluatie.

2. Identiteit en kernkwaliteiten Heerenveen

2.1 De Heeren van het Veen

Drie voorname heeren van het veen lieten in de zestiende eeuw voor de winning van turf hun oog vallen op het immense veengebied ten oosten van de belangrijk noord-zuid-route van Zwolle naar Leeuwarden. Gaf drie eeuwen later de vondst van de grote gasbel in Slochteren de Nederlandse economie een flinke *boost*, destijds zorgde de handel in het 'bruine goud' voor eenzelfde ervaring. Heerenveen vormde als centrum van de winning, handel en vervoer van turf een belangrijke rol. De parallel met de huidige rol in de winning van duurzame energie is dus niet zo verwonderlijk. Met de dynamische handelsgeest is Heerenveen opnieuw een belangrijke speler op het gebied van de 'nieuwe energie'. Met de oprichting van de Schoterlandse Veencompagnie in 1551 - de tweede naamloze vennootschap in Nederland - legden de drie voorname heren de basis voor de plaats HEERENVEEN.

De heeren van het veen gaven opdracht voor het graven van de Heeresloot, parallel aan de belangrijke toegangsweg, en voor de Schoterlandse Compagnonsvaart dwars daarop. De turf moest tenslotte worden vervoerd naar de steden in het Westen. De kanalen liggen ook ten grondslag aan de lange lijnen structuur van Heerenveen, die na de aanleg van de spoorlijn nog werd versterkt. De lijnenstructuur is eeuwenlang het uitgangspunt voor uitbreidingsplannen geweest. Heerenveen ontwikkelde zich door de strategische ligging en de ondernemingsgeest namelijk als een centrum voor wonen en werken. Een belangrijke rol was daarin weggelegd voor herberg het Posthuis, halte voor postkoets en wisselplaats voor paarden. Inmiddels is het monumentale pand als *smûkste* theater van Fryslân al weer decennialang een belangrijk centrum van cultuur. De hobbelige zandweg van toen is gaandeweg uitgegroeid tot de huidige A32, nog immer een belangrijke toegangspoort van Fryslân. Maar samen met de A7 ook de poort naar Scandinavië en Oost-Europa.

Minder voorname maar niet minder ondernemende heeren van het veen zagen hun kans schoon en begonnen op het kruispunt van wegen en waterwegen handel te drijven. En waar handel is, vestigen zich mensen. De nederzetting groeide uit tot een bloeiend handelscentrum met een belangrijke regionale en provinciale functie. De strategische ligging maar nog veel meer de mix van handelsgeest, dynamiek en durf die de drie voorname heren in de zestiende eeuw tentoonspreidden, lopen sindsdien door als een rode draad door Heerenveen. Thialf, Sportstad, het eerste bedrijvenverzamelgebouw, geavanceerde bedrijventerreinen, kantorenboulevards en de met prijzen gehonoreerde woonwijk Skoatterwâld zijn het beeldbepalende bewijs van de laatste jaren.

De heeren van het veen en hun nazaten maakten ook gretig gebruik van de belangrijke verbindingsweg naar Groningen over de hoger gelegen zandrug met dorpen als Mildam, Oudehorne en Hoornsterzwaag. In navolging van de Friese Nassaus bouwden ze buitens in de mooie omgeving op de uitlopers van het Drentse plateau. Het luisterrijke Oranjewoud was geboren. Het nieuwe landgoed met het prestigieuze Museum Belvédère voor moderne kunst sluit daar naadloos op aan. Oranjewoud ligt aan het begin van een uniek coulisselandschap en het Drents-Friese Wold. Met de Friese Meren aan de westkant en de vaarweg naar het bijzondere Noord-Overijsselse watergebied is Heerenveen ook recreatief een strategisch middelpunt.

Sportieve heeren van het veen legden de basis voor het sportieve imago van Heerenveen, voor Heerenveen als Stad van Sport. Met Thialf en Sportstad en het Abe Lenstra Stadion als (inter)nationale *eyecatchers* voor de hele provincie. Stad van Sport omvat echter veel meer dan schaatsen, voetbal en turnen. De combinatie van topsport

en breedtesport en daaraan verwante activiteiten zorgen voor nieuwe Friese impulsen op het gebied van gezondheid, onderwijs, economie, recreatie en toerisme.

Nieuwe heeren (en dames!) van het veen zetten vol vertrouwen het werk van hun voorvaderen voort, met eenzelfde gezonde dosis dynamiek en ondernemingsgeest. Zo blijft Heerenveen op allerlei gebieden strategisch middelpunt van Fryslân.

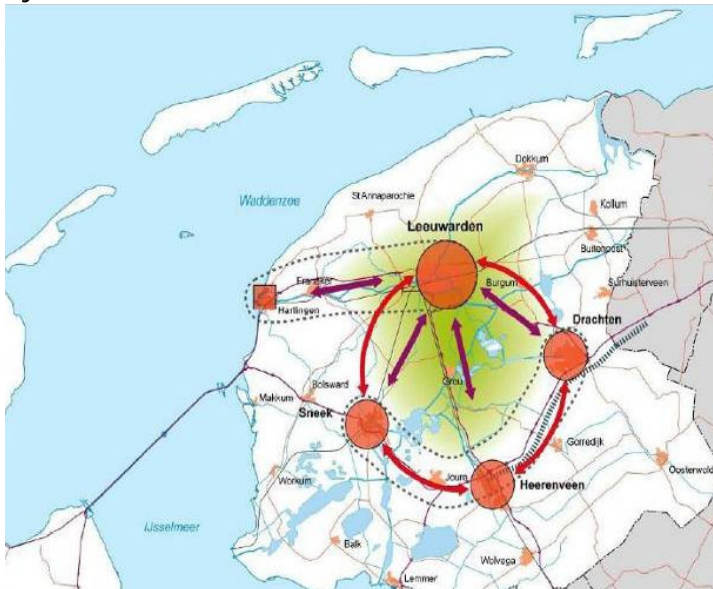
De historie in kort bestek

1551 - 1720:	ontstaan, de vervening met turfwinning en (handels)groei.
1720 - 1850:	afname vervening en turfhandel, opkomst van de landbouw.
1850 - 1930:	versterking streekfunctie en opkomst industrialisatie door aanleg spoorlijn en tramlijnen. Handel groeide en bloeide.
1930 - 1971:	ontwikkeling nieuwe uitbreidingen, aanleg eerste industrieterrein, aanleg rijkswegen en verkeersplein.
1971 - 2011:	dynamische ontwikkeling Heerenveen: hoofdwegenstructuur, woonwijken en bedrijventerreinen.

2.2 Positie Heerenveen binnen Fryslân en Noord Nederland

De gemeente Heerenveen bestaat uit de kern Heerenveen omringd door 15 kernen en dorpen en is de 4^e gemeente van Fryslân voor wat betreft het aantal inwoners (43.400). Heerenveen vormt een belangrijk centrum van voorzieningen voor de regio, en is door zijn ligging een belangrijk infrastructureel knooppunt in het Noorden. Ook herbergt Heerenveen een aantal voor zijn omvang unieke voorzieningen op sportgebied als bijvoorbeeld Thialf, sc Heerenveen en één van de vier Centra voor Topsport en Onderwijs in Nederland.

Heerenveen maakt deel uit van de economische kernzone A7, de snelst groeiende van de vijf kernzones in Noord-Nederland. Door haar sterke ligging op een vervoersknooppunt

wordt Heerenveen als belangrijk gezien in het ruimtelijk-economisch toekomstperspectief voor Noord Nederland². Heerenveen heeft een centrale plek in de stedelijke systemen waar de ontwikkeling van het Noorden als geavanceerde diensteneconomie vooral geconcentreerd zal worden. Verder hebben de A7-zone gemeenten binnen Fryslân een prominente ligging aan de Friese stedenring. Binnen deze ring geldt Leeuwarden als zwaartepunt, maar het belang van de A7-kernen Sneek, Heerenveen en Drachten is evident.

Afbeelding: De Friese Stedenring

² Noorderlicht: Ruimtelijk Economisch Toekomstperspectief voor Noord Nederland', Prof dr P.P. Tordoir, i.o.v. de Kamer van Koophandel Noord Nederland, jan 2010

2.3 Ruimtelijke context en accenten

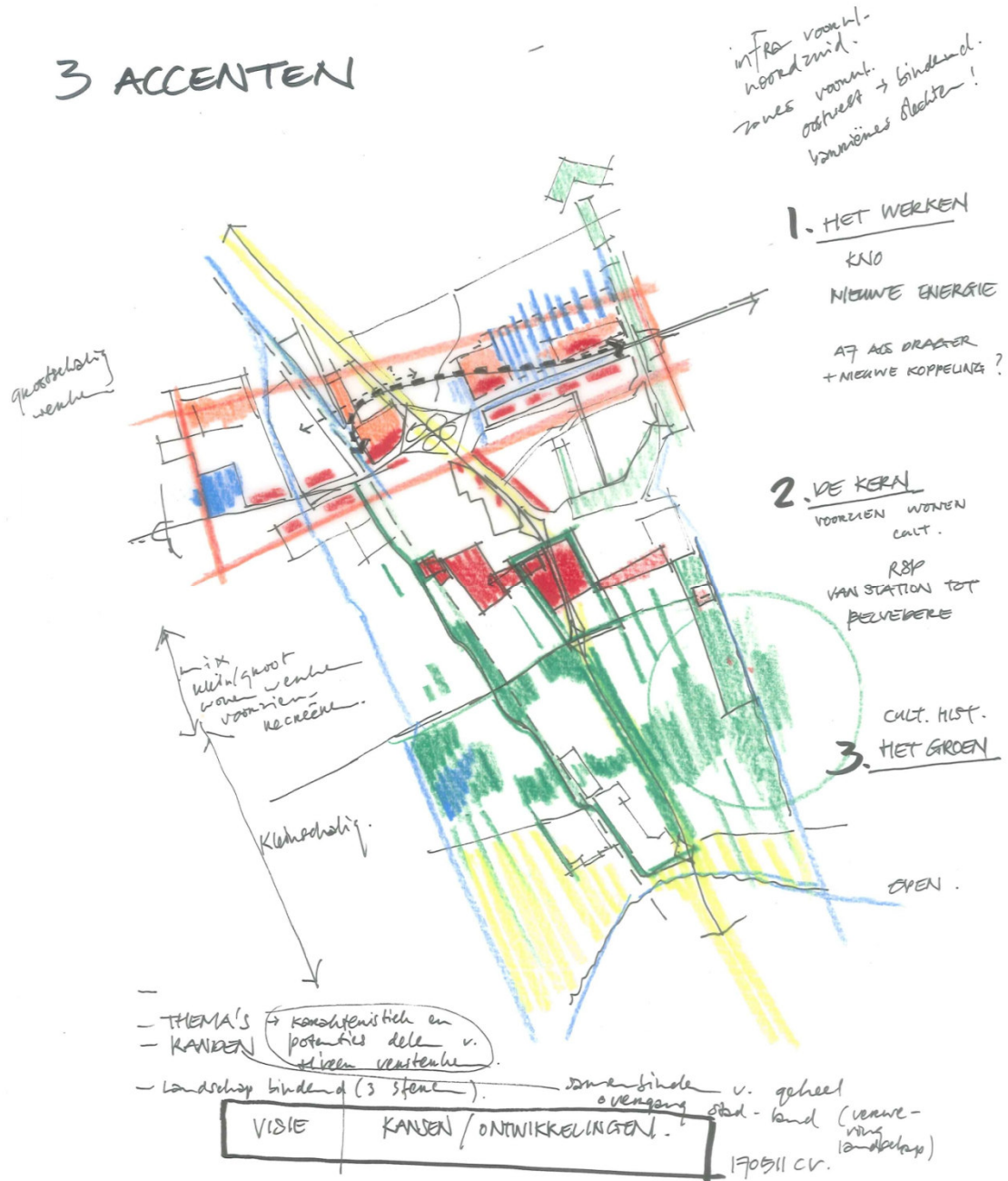
Schets: ruimtelijke context landschap en infrastructuur

Voor het goed functioneren van de stedelijke kern Heerenveen is een aantal belangrijke basiskwaliteiten aanwezig: sterk landschap, goede bereikbaarheid, strategisch gelegen werkgebieden en aantrekkelijk wonen. Het landschap vormt letterlijk de basis vanuit de ondergrond, maar vormt ook het ruimtelijk kader waarbinnen het stedelijk gebied zich kan ontwikkelen. De landschappelijke binnen- en buitenlijst zoals verbeeld in de Integrale Visie Heerenveen-Skarsterlân (2005) vormen hierbij het uitgangspunt. Deze landschappelijke lijst bestaat uit een samenhangend stelsel met de belangrijkste natuur-/groengebieden rond Heerenveen als ankerpunten met sterke verbindingen daartussen. De goede bereikbaarheid hangt sterk samen met de aanwezigheid van grootschalige infrastructuur van spoor en snelwegen. Hieraan gekoppeld, liggen de werkgebieden met verschillende signatuur. Het wonen beslaat een belangrijk deel van de stedelijke kern en kent een sterke verweving met het omliggende landschap. De kwaliteit van het wonen in de bestaande wijken en buurten is van groot belang. Samen met de goede bereikbaarheid, de aanwezigheid van goede voorzieningen op velerlei terreinen en de sterke differentiatie in woonmilieus, maakt dit Heerenveen tot een aantrekkelijke

woonplaats. In met name de naoorlogse wijken vinden dan ook nu en in de toekomst flinke ingrepen plaats om dit kwaliteitsniveau te behouden en waar nodig te versterken.

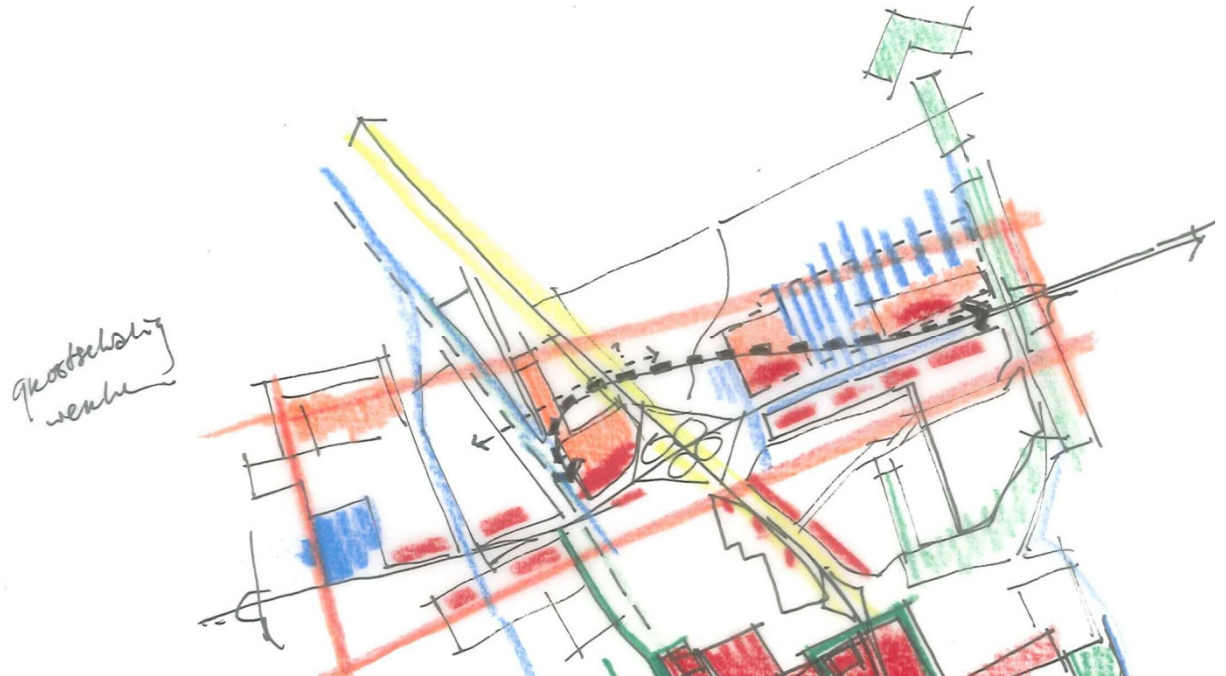
Accenten

Vanuit de ruimtelijk-economische opbouw van Heerenveen kan een **drietal accenten** onderscheiden worden: Het Werken, De Kern en Het Groen. De drie accenten vinden hun oorsprong in de ruimtelijk-functionele samenhang van drie te onderscheiden zones. Deze drie zones hebben elk op geheel eigen wijze een belangrijk aandeel in de identiteit van Heerenveen. Bovendien zijn het gebieden die een sterke dynamiek en ontwikkelingspotentie hebben en/of juist een zeer sterke (en te behouden) ruimtelijke kwaliteit vertegenwoordigen. De drie accenten vormen het ruimtelijk denkraam waarbinnen toekomstige ontwikkelingen een plaats kunnen krijgen.

Schets: 3 accenten ruimtelijk-economische opbouw Heerenveen

Het Werken betreft de zone langs de A7, waar een concentratie van bedrijventerreinen in combinatie met de dynamiek van infrastructuur een voor Heerenveen kenmerkend gebied en essentiële economische motor vormen. Kansen liggen hier in het versterken van de onderlinge samenhang van een reeks van min of meer autonome elementen tot een samenhangend en duurzaam geheel. Het zoeken naar de rol en bijdrage van het gebied Klaverblad Noordoost en de eventuele nieuwe spoorlijn hierbinnen en het benutten van de landschappelijke setting vormt een essentiële opgave voor Het Werken.

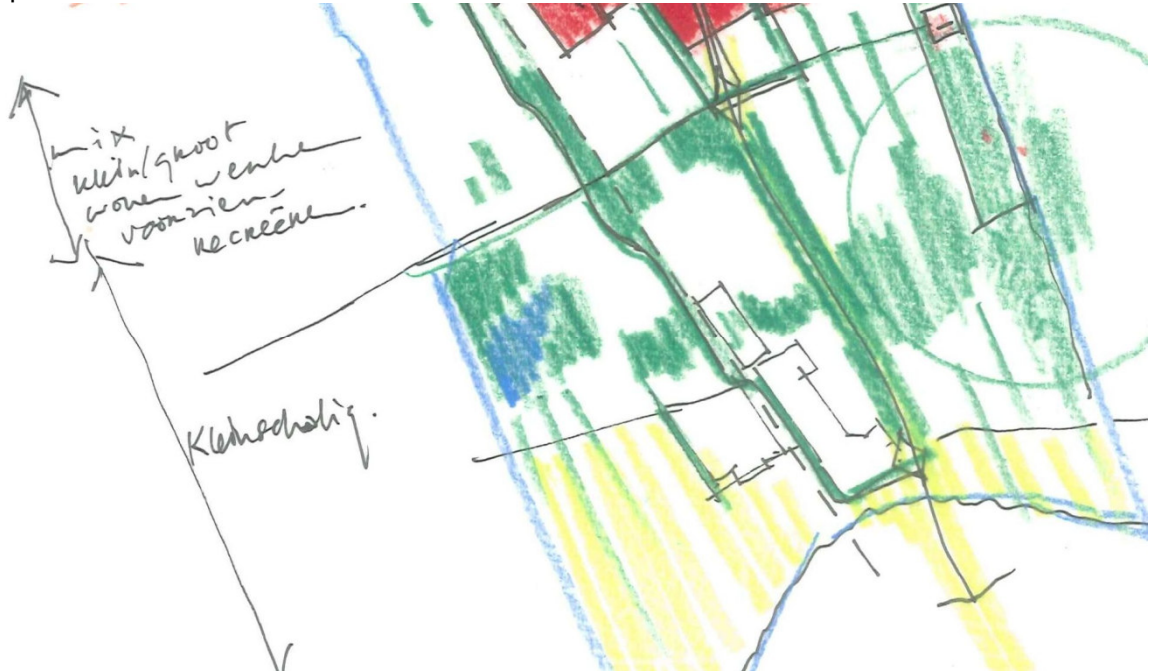
Schets: Het Werken

De Kern omvat de reeks van station tot Museum Belvédère. Een zigzagzone verbindt een aantal stedelijke fragmenten met belangrijke voorzieningen (en slecht de belangrijkste barrières): de stationsomgeving, het (winkel)centrum, Sportstad. Het huidige Sportstad is geplaatst in een breder kader waarbij de sprong over de A32 wordt gemaakt. Hiermee ontstaat een krachtige en aantrekkelijke sportcampus. De campus is centraal gelegen en fungeert als het entreegebied en hart van Heerenveen. De campus is ook één van de belangrijke economische motoren. Verder naar het oosten vormt de middenzone in Skoatterwâld de schakel naar het museumlandgoed rond Belvédère. Deze is op zijn beurt weer de schakel naar Oranjewoud als drager van het derde accent. De Kern vormt zo een gebied met een samenspel van voorzieningen, dynamiek, sport en cultuurhistorie. Versterken van deze kwaliteiten in onderlinge samenhang staat voorop (zie factsheet 4).

Schets: De Kern

Het Groen betreft de zogenaamde 'landgoederenzone' met onder meer Oranjewoud en De Heide / Heidemeer. Het zeer lommerrijke karakter hangt samen met het landschappelijke gegeven van de zandrug waar het zuidelijk deel van Heerenveen is gelegen. Dit gebied staat voor rust en ruimte, recreatie en cultuurhistorie. Het biedt de ideale setting voor ontspannen wonen, goed gelegen (woon) zorgvoorzieningen, cultuur en recreatie. Maar ook sport en natuur. Behoud en versterking van deze waarden staat voorop.

Schets: Het Groen

De drie accenten staan niet op zichzelf, maar zijn onderling verbonden door de voor Heerenveen kenmerkende 'lange lijnen' binnen de interne stedenbouwkundige structuur. Het behouden en versterken van deze structuur met enkele cultuurhistorische dragers als bijzondere kwaliteit, vormt een voorwaarde voor het realiseren van een krachtige toekomstbestendige stedelijke kern met een duidelijke betekenis voor de regio.

Een doorvertaling van de drie accenten naar een aantal concrete projecten vormt de integrale opgave binnen de Samenwerkingsagenda. Het zoeken naar een optimum tussen onder meer ruimtelijke kwaliteit, economische potentie en sociale samenhang vormt daarbij de rode draad.

3. Ruimtelijk-economisch belang van Heerenveen voor de provincie en de regio

Centrumfunctie stedelijke kern Heerenveen

Heerenveen vervult een regionale functie op het gebied van werkgelegenheid. Dat blijkt niet alleen uit de werkgelegenheidscijfers en de sterke ontwikkeling daarin, maar ook uit de pendelcijfers. Het pendelsaldo voor Heerenveen is ruim 5500 in de plus. Vanuit grote delen van Weststellingwerf, Skarsterlân, Lemsterland en in iets mindere mate Opsterland en Ooststellingwerf zijn de mensen voor een groot deel qua werk georiënteerd op Heerenveen³. Ook van buiten de provincie naar Heerenveen gaat het om ca. 700 in de plus.

Heerenveen is als stedelijk centrum ook van groot belang voor een groter gebied. Het centrum van Heerenveen telt relatief veel winkels, in verhouding tot het aantal inwoners. In de wijde omgeving gaan veel mensen voor hun boodschappen en het winkelen naar Heerenveen. Het centrum van Heerenveen biedt goede uitgangspunten voor combinatiebezoek, boodschappen doen en winkelen. Van alle bestedingen in de niet dagelijkse sector in het centrum van Heerenveen komt 56% van buiten de kern. Van alle bestedingen in de dagelijkse sector in Heerenveen komt 29% van buiten de kern (in vergelijking met andere kernen van deze omvang is dit bijna twee keer zoveel als gemiddeld)⁴. Op basis van vergelijking met eerdere onderzoeken blijkt dat de toevloeiing naar Heerenveen in de afgelopen periode duidelijk is toegenomen (als gevolg van nieuwe trekkers en meer activiteiten in het centrum).

Zowel de middelbare scholen als het MBO-onderwijs in Heerenveen vervullen een functie niet alleen voor de gemeente Heerenveen maar ook voor het omliggende gebied.

Ook de culturele instellingen hebben een regionale of zelfs bovenregionale functie. Het Posthuis theater trekt bezoekers uit de hele regio, Museum Belvédère (met 50.000 bezoekers per jaar) zelfs uit het hele land.

De Tjongerschans is een ziekenhuis dat geworteld is in de regio. Als strategie kiest zij ervoor onder meer te excelleren op het gebied van ouderenzorg en preventie, sportgeneeskunde en kwaliteitszorg.

Werkgelegenheidsgroei

Heerenveen functioneert als een belangrijke economische motor voor Fryslân. De werkgelegenheidsontwikkeling over de afgelopen jaren is sterk geweest. In de gemeente nam de werkgelegenheid toe van circa 17.400 in 2001 naar 20.300 in 2010, een groei van 16,7%. In de provincie als geheel was in deze periode de groei 6,0%. De groei in Heerenveen was ook substantieel hoger dan in de andere stedelijke kernen in de provincie.

In absolute aantallen is deze groei ook opmerkelijk: de toename van 2.900 banen in de gemeente Heerenveen was ruim een vijfde van de werkgelegenheidsgroei in de provincie als geheel (terwijl 'slechts' 7% van de Friese bevolking in de gemeente Heerenveen woont). Een terugblik over een langere periode (20 jaar vanaf 1990) laat een vergelijkbaar beeld zien: werkgelegenheidsgroei van 63% in Heerenveen vergeleken met 31% in de provincie als geheel en substantieel hoger dan in de andere stedelijke kernen van Fryslân.

³ Pendelonderzoek, provincie Fryslân, 2005. Inkomende pendel ruim 9000, uitgaande pendel 4000 (interne pendel, bewoners Heerenveen ca. 5000). De provincie grens overschrijdende pendel is ca. 700.

⁴ 'Koopstroomonderzoek', 2007 i.o.v. provincie Fryslân en de KvK Fryslân

De grootste groeisectoren in Heerenveen de laatste 10 jaar zijn zakelijke dienstverlening, onderwijs en logistiek en distributie. Het zijn de sectoren onderwijs, gezondheids- en welzijnzorg, logistiek en distributie en overige dienstverlening waar de groei in Heerenveen het grootst is geweest in vergelijking met de provincie als geheel.

Bereikbaarheid

De strategische ligging waaraan Heerenveen mede zijn ontstaan dankt, is nog altijd een belangrijke factor ten aanzien van de regionale functie en de ruimtelijk-economische ontwikkeling. Bedrijven en bewoners kiezen bewust voor Heerenveen vanwege de ligging aan een knooppunt van autosnelwegen (A7 Groningen – Amsterdam en A32 Leeuwarden – Zwolle) naar Groningen, Flevoland, Amsterdam, Leeuwarden en Zwolle, en spoorlijn en waterwegen. De ligging aan de spoorlijn Leeuwarden/Zwolle met een Intercity P&R-station en een uitgebreid netwerk aan busverbindingen maakt dat Heerenveen ook met openbaar vervoer goed bereikbaar is.

Sport als economische factor van belang

Op het gebied van sport neemt Heerenveen zowel nationaal als internationaal een bijzondere positie in met het ijsstadion Thialf en het multifunctionele complex Sportstad Heerenveen, inclusief het Abe Lenstra stadion. Als één van de vier Centra voor Topsport en Onderwijs in Nederland is Heerenveen thuisbasis voor meer dan honderd jonge topsport talenten uit heel Nederland. Het CIOS als onderdeel van het Friesland College in Sportstad biedt voor jonge mensen uit Noord-Nederland verschillende opleidingen op het gebied van sport en beweging.

Het economische belang van sport is deels terug te vinden in het directe aantal banen in Heerenveen: 366 fulltime en 83 parttime banen in de sportgerelateerde branche, een groei van 24% vergeleken met 10 jaar geleden en een veel hoger percentage dan in andere gemeenten. Nog belangrijker echter zijn de uitstralingseffecten van sport voor de Heerenveense economie. Illustratief hiervoor is het aantal fulltime banen in het Sportstadgebied als geheel, dat sinds de opening van Sportstad Heerenveen in 2006 met meer dan 900 is toegenomen.

Strategisch beleid, Heerenveen in de regio

Conform het Streekplan zal de provincie in de stedelijke centra in de A7-zone "inzetten op het verder benutten van de potenties van deze stedelijke centra voor wonen, bedrijvigheid en dienstverlening." Er zijn inmiddels afspraken gemaakt tussen Heerenveen en omliggende gemeenten met de provincie over bijvoorbeeld woningbouw en bedrijventerreinen.

De ruimtelijk-economische ontwikkeling van Heerenveen zal vooral goed afgestemd moeten worden op de ontwikkeling van de andere grote stedelijke kernen in Fryslân (Leeuwarden, Drachten en Sneek). In de A7-zone loopt al enkele jaren een samenwerkingsverband waar afspraken zijn gemaakt over ruimtelijk-economische ontwikkeling. Conform het provinciale Coalitieakkoord van april 2011 zijn de vier grootste stedelijke kernen door de provincie uitgenodigd een gezamenlijke economische visie te ontwikkelen.

In relatie tot Leeuwarden is de gemeentelijke herindeling waarbij de gemeente Boarnsterhim wordt opgeheven een nieuwe factor. Vanaf 1 januari 2014 zullen de gemeenten Heerenveen en Leeuwarden aan elkaar grenzen. In het herindelingsvoorstel dat vóór het einde van 2011 voorgelegd zal worden aan de gemeenteraad(-den), worden de nieuwe kansen die deze herindeling met zich meebrengt in beeld gebracht. Daarbij kan gedacht worden aan de versterking van de twee stedelijke centra Leeuwarden en Heerenveen met aandacht voor complementariteit van economische ontwikkelingen en van voorzieningen zoals detailhandel, cultuur en onderwijs. Daarnaast zal het belang van het tussenliggende gebied langs de A32 als 'contramal' van de stedelijke centra worden benadrukt (bijvoorbeeld Grou en Akkrum als recreatiekernen).

Heerenveen maakt deel uit van een netwerk van stedelijke systemen in Noord-Nederland waar ruimtelijk-economische ontwikkeling wordt geconcentreerd (zie paragraaf 2.2). Het meest recente onderzoek naar economische toplocaties in Nederland⁵ merkt Heerenveen aan als de hoogst scorende economische locatie in Noord-Nederland. Uit hetzelfde onderzoek blijkt dat Heerenveen ook een belangrijke positie vervult in zowel de Zuid-Friese economie (de A7-zone) als de economische ontwikkelingsas Zwolle-Meppel-Heerenveen. Volgens de Rabobank stond Zuid-Oost Friesland in 2010 op de tweede plaats van de economisch top presterende regio's in Nederland⁶, met alleen de regio Groot-Amsterdam hoger scorend op basis van economische prestatie, groei en kracht.

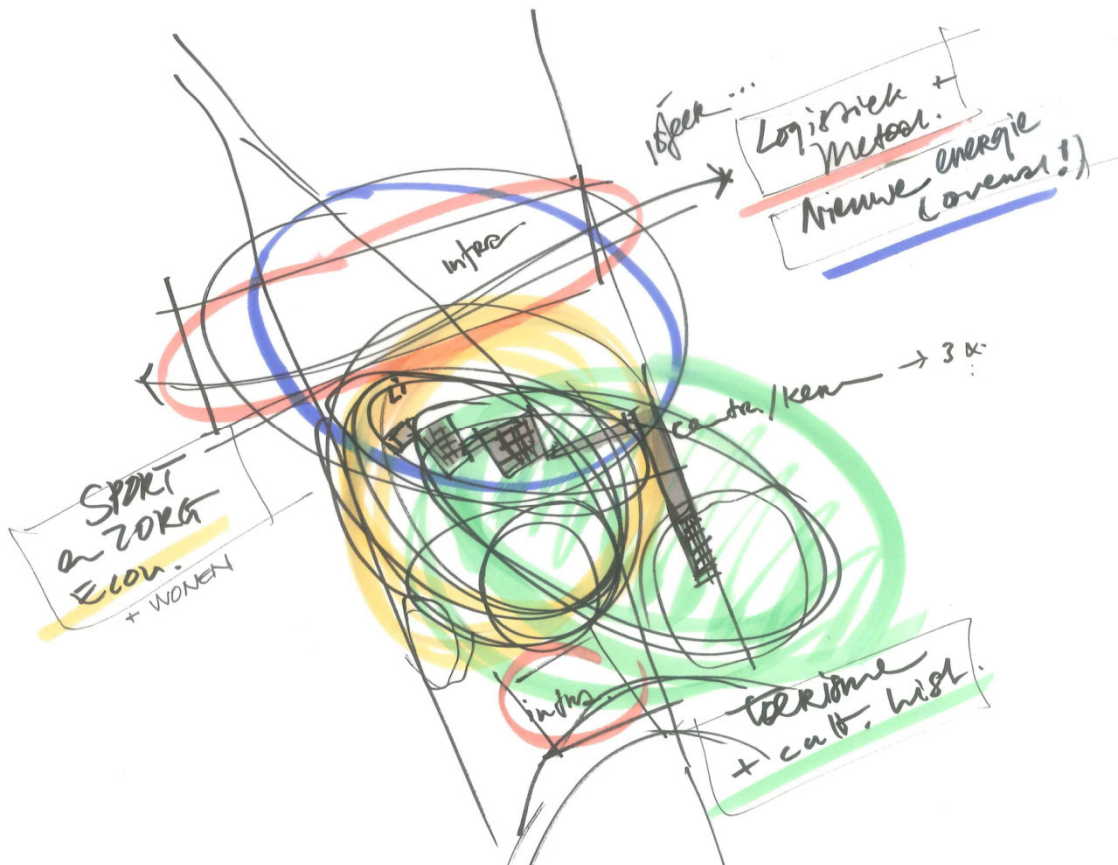
⁵ 'Toplocaties in Nederland 2010', Elsevier april 2011, onderzoek bureau Louter

⁶ 'De Regio Top 40: Economisch presteren van het regionale bedrijfsleven in 2010', Rabobank, juni 2011

4. Speerpunten economisch beleid Heerenveen 2011 - 2016

4.1 Inleiding

De opgave voor het komende decennium is de sterke economische groei in Heerenveen voort te zetten door de sterke punten c.q. economische potentie van Heerenveen zo effectief mogelijk te benutten. In de kenniseconomie waar 'innovatie' centraal staat en waar de overheid steeds selectiever wordt ten aanzien van de sectoren waar zij een stimulerende en/of faciliterende rol gaat spelen, worden ook in Heerenveen scherpe keuzes gemaakt. In dit verband is de Samenwerkingsagenda ook een cruciale onderlegger om ervoor te zorgen dat de ruimtelijk-economische potentie van Heerenveen optimaal wordt benut.

Schets: overlap drie ruimtelijke accenten met de vier economische speerpunten

De identiteit van Heerenveen is lange tijd bepaald door de Heeren van het Veen (zie paragraaf 2.1). Ondernemers met lef die de basis hebben gelegd voor de ruimtelijke en economische ontwikkeling van Heerenveen. De kernwoorden 'dynamiek' en 'durf' zijn nog onverkort van toepassing. Nu is Heerenveen vooral bekend als Stad van Sport. Met Thialf en SC Heerenveen als iconen, en daar omheen het multifunctionele complex van Sportstad Heerenveen inclusief het Centrum voor Topsport en Onderwijs (CTO) en het CIOS. In het kader van het nieuwe economisch beleid wil Heerenveen beide aspecten van het heden en verleden inzetten voor een dynamische toekomst. Sport en sportiviteit, Fair Play en eerlijkheid, ondernemerschap en (economische) dynamiek zijn begrippen die centraal staan in de Heerenveense samenleving, en zeker ook bij de ondernemers. Er wordt voortgebouwd op deze kracht. De plannen voor een nieuw Thialf (factsheet 2a) en de doorontwikkeling van Sportstad Heerenveen en het CTO (factsheet 2b) zijn concrete voorbeelden van de vertaling van deze ambitie van zowel gemeente als provincie.

De laatste jaren is de werkgelegenheid in Heerenveen veel sterker gegroeid dan provinciaal gemiddeld. Relatief waren de sterkste groeiers de zorg, logistiek/distributie en onderwijs (zie hoofdstuk 3). Dat zijn ook sectoren die de Heerenveense economie de komende jaren een impuls kunnen geven.

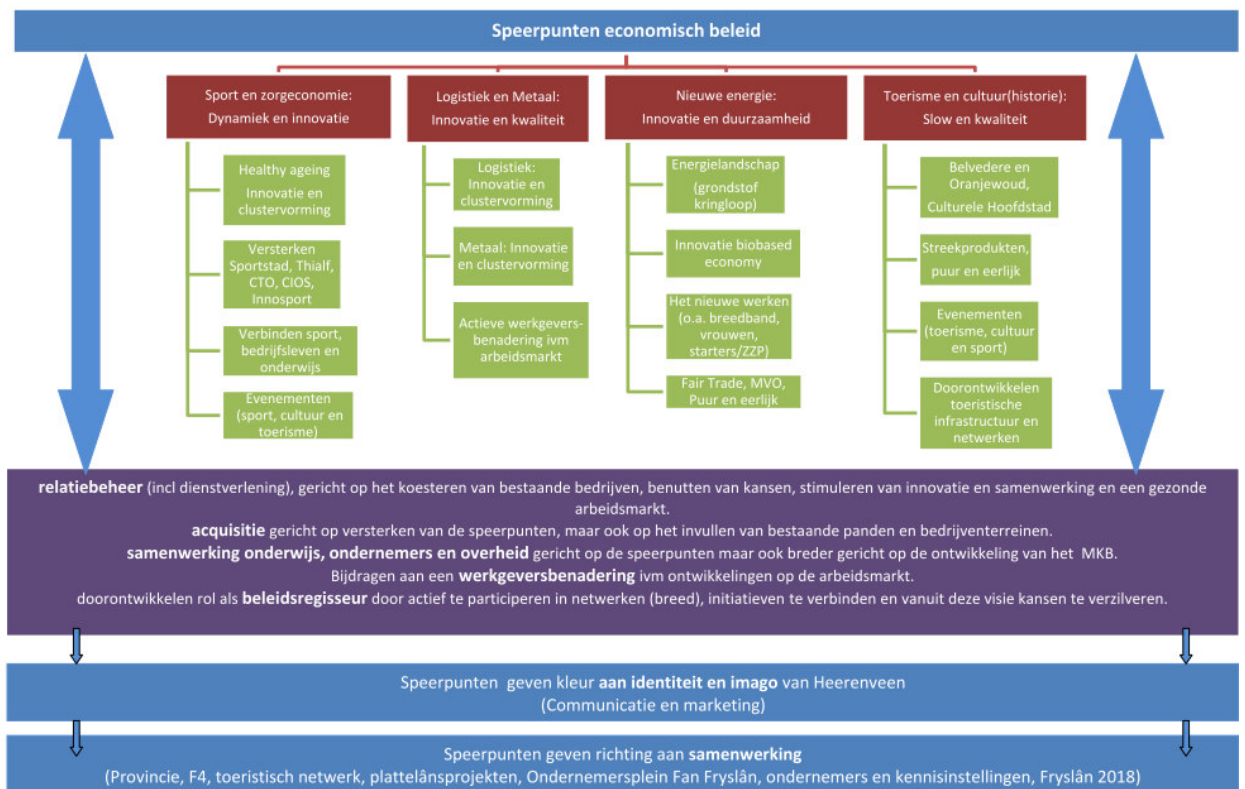
Er wordt vooral gefocust op speerpunten die:

- ontwikkelpotentie hebben;
- een belangrijke bijdrage leveren aan de economische ontwikkeling van Heerenveen en haar omgeving;
- vanuit diverse beleidskaders ondersteund worden en prioriteit hebben;
- scherper richting geven aan de samenwerking met verschillende partners;
- bijdragen aan het versterken van het profiel van Heerenveen (communicatie en citymarketing).

De speerpunten waarvoor wordt gekozen, zijn de volgende:

- Sport en zorgeconomie;
- Logistiek en metaal;
- Nieuwe energie;
- Toerisme en cultuur(historie).

Eerder dit hoofdstuk is in de schets al geïllustreerd hoe de 3 ruimtelijke accenten en de 4 economische speerpunten elkaar overlappen. Samen zijn ze een krachtige basis voor de verdere ruimtelijk-economische ontwikkeling van Heerenveen. In de rest van dit hoofdstuk worden de speerpunten verder toegelicht.

Schema: speerpunten economisch beleid

4.2 Sport- en zorgeconomie

Naast de direct meetbare werkgelegenheidseffecten van sport in Heerenveen (zie hoofdstuk 3), heeft sport ook een brede maatschappelijke en economische betekenis en een steeds belangrijker link met het cluster 'zorg'.

In het sportbeleid van de huidige regering⁷ wordt veel aandacht besteed aan deze aspecten. Vertaald naar de Heerenveense / Friese situatie gaat het bijvoorbeeld om sport en gezondheid (Healthy Ageing / beweging, de gezondheidsboulevard in Sportstad), sport en medische ontwikkeling (ontwikkeling van trainingstechnieken, expertise in het behandelen van sportblessures etc.), sport en sociale cohesie (participatie: de link tussen topsport en breedtesport), sport en onderwijs (CIOS, CTO, de Talentenacademie), sport en innovatie (Innosport Lab bij Thialf en overige 'spin-offs' bij bedrijven) en sport en recreatie/toerisme (grote evenementen: het aantrekken van meer bezoekers aan de regio). Daarnaast vinden de bewoners van Fryslân sport een belangrijk element in de regionale identiteit en de cultuur van Fryslân⁸.

Het belang van sport voor de Heerenveense en regionale economie is duidelijk. Het draagt op een positieve manier bij aan het imago van Heerenveen en Fryslân. De gemeente Heerenveen heeft een sterk imago als vestigingsplaats en de Businessclub van SC Heerenveen is de grootste van Nederland met ruim 1100 leden afkomstig uit een groot gebied.

De zorgsector (gezondheids- en welzijnszorg) heeft zich in Heerenveen zeer sterk ontwikkeld en is inmiddels de grootste sector in termen van werkgelegenheid (3700 fulltime banen, circa 18% van de lokale werkgelegenheid, plus meer dan 1000 parttime banen, ongeveer 25% van de parttime banen werkgelegenheid). De zorgsector in Heerenveen is de afgelopen 10 jaren forser gegroeid (toename 54%) dan het provinciale gemiddelde (39%). Deze sterke ontwikkeling heeft volgens het recente Rabobank ook bijgedragen aan de hoge plaatsing van de regio Zuid-Oost Friesland bij de top presterende regio's in Nederland (zie ook hoofdstuk 3, laatste alinea).

De zorg is een sector met nadrukkelijke groeiperspectieven in Heerenveen. Het percentage inwoners in Heerenveen in de leeftijd 65+ ligt ver boven het provinciale gemiddelde. Deze groep wordt naar verwachting alleen maar groter de komende jaren. Gemeente, zorg- en welzijnspartijen, woningcorporaties etc. zullen de komende tijd de gezamenlijke opgave in kaart brengen.

Healthy Ageing

Het Healthy Ageing Netwerk Noord Nederland heeft 5 kernthema's. De potentie van Heerenveen sluit het best aan bij Healthy Lifestyle en bij Care & Cure. Tot de care sector wordt gerekend het verpleeghuis, het verzorgingstehuis, de thuiszorg (samen ouderenzorg), de geestelijke gezondheidszorg en de gehandicaptenzorg. Tot de cure sector wordt gerekend: het algemeen ziekenhuis, de huisarts, de revalidatie. De belangrijkste uitdaging binnen Care & Cure is hoe met minder middelen en menskracht kwalitatief goede zorg geboden kan worden die bereikbaar en betaalbaar is, bijvoorbeeld door middel van e-health. Het tweede kernthema 'Healthy lifestyle' heeft een zeer brede betekenis en heeft betrekking op vrijwel alle facetten in het dagelijks leven: wonen, werken, onderwijs, recreatie, voeding, bewegen, etc. Er wordt gekeken naar welke aspecten een positieve bijdrage kunnen leveren aan een gezonde leefstijl dan wel het voorkomen of verminderen van een ongezonde leefstijl. Juist de specifiek Heerenveense voorzieningen als Sportstad Heerenveen en het CIOS, maar ook diverse ondernemers en Sport Fryslân, kunnen dit thema een belangrijke impuls geven.

Binnen het thema 'Sport- en zorg economie' / Healthy Ageing wil Heerenveen samenwerking en innovatie stimuleren. Het thema kan ook een drager zijn voor de verdere uitbouw van de Heerenveense identiteit en het imago.

Door algemene ontwikkelingen als vergrijzing, het toenemende extramurale zorgaanbod, het concentreren van zorg- en welzijnsvoorzieningen, en in een stad waar sport centraal staat, neemt de aandacht voor een gezonde levensstijl toe. Gekoppeld aan de hoogwaardige faciliteiten en 'beleving' die in Heerenveen aanwezig zijn op het gebied van sport en zorg biedt dit duidelijk perspectief op de vorming van een onderscheidend cluster en versterking van het innovatiepotentieel. Het thema sluit goed aan bij

⁷ 'Sport en Bewegen in Olympisch Perspectief', Beleidsbrief Sport van de Minister van VWS aan de Tweede Kamer, mei 2011

⁸ Onderzoek Fryslân Marketing 2011

speerpunten in het noordelijk economisch beleid (Healthy Ageing⁹) en de Friese Economische Uitvoeringsagenda (Zorgeconomie).

4.3 Bereikbaarheid en de Logistiek en Metaal branches

De uitstekende bereikbaarheid van Heerenveen is een belangrijke factor ten aanzien van de regionale functie en de ruimtelijk-economische ontwikkeling. Blijven investeren in deze bereikbaarheid is dus essentieel.

Aanpak Hoofdinfrastructuur A7/A32

Conform afspraken in het BO MIRT in 2009 hebben de regionale partijen (gemeente, provincie, RWS Noord-Nederland) een gezamenlijk onderzoek gedaan naar de huidige en toekomstige verkeersproblematiek van Heerenveen. De verkeersproblematiek op het rijkswegennet komt op nationaal niveau in de zogenaamde NMCA niet als knelpunt naar voren. Dit houdt in, dat aanpak van de A7 en het knooppunt Heerenveen (nog) niet voldoende prioriteit heeft om voor Rijksinvesteringsmaatregelen in aanmerking te komen.

Aanpak van de verkeersproblematiek van het hoofdwegennet rond Heerenveen is echter noodzakelijk om de bereikbaarheid van Heerenveen in de toekomst te handhaven, doorgaand en lange afstandsverkeer voldoende te faciliteren en de doorstroming en veiligheid van het hoofdwegennet en aansluitingen te verbeteren. Maatregelen die de ruimtelijke-economische ontwikkelingen faciliteren en de autonome verkeersgroei in de toekomst kunnen opvangen zijn de verbetering van het klaverblad A32/A7, realisatie van een volledige aansluiting Heerenveen-West (A7), capaciteitsvergrotenende maatregelen aansluitingen 11 (Oranje Nassaulaan) en 12 (K.R. Poststraat) van de A32 in combinatie met het volledig maken van de parallelstructuur langs A32 tussen de aansluitingen 11 en 12.

Gezamenlijk wordt door provincie en gemeente richting BO-MIRT de problematiek rond de hoofdinfrastructuur zelf geagendeerd voor een Startbeslissing Gebiedsgerichte Verkenning. Het gaat naar verwachting om een (rijks)investering van €100-150 miljoen in de hoofdinfrastructuur.

'Bereikbaarheid Gebiedsontwikkeling Heerenveen'

Het RSP project 'Bereikbaarheid Gebiedsontwikkeling Heerenveen'¹⁰ heeft als doel dat ook in de toekomst de bereikbaarheid van Heerenveen als stedelijk centrum en als economische motor in Fryslân goed op orde blijft en waar mogelijk wordt versterkt (zie factsheet 3a). Deze infrastructuurmaatregelen maken dan deel uit van een bredere visie voor de ruimtelijke ontwikkeling van dit gebied (zie factsheet 4).

Spoorlijn Heerenveen-Groningen

Het project voor een nieuwe spoorlijn tussen Heerenveen en Groningen heeft als doel de OV-verbinding tussen Heerenveen en Groningen aanzienlijk op te waarderen. Met de geplande spoorlijn zal het bereikbaarheidsvoordeel van Heerenveen nog verder worden versterkt (zie factsheet 3b).

⁹ Healthy Ageing Network Noord-Nederland (HANNN) is het kennis- en ontwikkelingscluster op het gebied van gezond ouder worden. Het HANNN stimuleert de economische ontwikkelingen van Noord-Nederland door kennisinstellingen, bedrijven en overheden te verbinden rond kennis op het gebied van ziekte en gezondheid

¹⁰ 'Regio Specifiek Pakket (RSP)': het programma dat tussen het Noorden en het Rijk is afgesproken na het schrappen van het Zuiderzeelijn project.

De Logistiek en Metaal branches

Twee sectoren met een specifiek lokaal belang en een goede uitgangspositie voor Heerenveen zijn de logistiek (/distributie) en de metaal. Logistiek en distributie blijft een groeisector vanwege een steeds meer integrale wereldhandel. Het Rijk heeft in haar nieuwe economisch beleid (2011) logistiek als één van de 9 topsectoren benoemd.

De logistieke sector heeft in Heerenveen de afgelopen 10 jaren een forse groei van circa 40% doorgemaakt. Er zijn in deze sector ruim 1600 fulltime banen, dat is ruim 8% van de werkgelegenheid in de gemeente. In de provincie als geheel is deze sector de afgelopen 10 jaar nauwelijks gegroeid en maakt 5,6% van de provinciale werkgelegenheid uit. Heerenveen kent in 2010 twee transportbedrijven met meer dan 100 werknemers en 10 bedrijven met 10 tot 100 werknemers. De groei komt voor het grootste deel voor rekening van de grootste vijf bedrijven.

Schaalvergroting in de logistieke sector leidt tot een behoefte aan grotere kavels en meer bedrijfsruimteoppervlakte. Milieu-eisen leiden tot innovatieve concepten als duurzaam bouwen en toename van multimodaal transport. Heerenveen heeft een goede uitgangspositie als gevolg van ligging en bereikbaarheid, aanwezige bedrijven, opleiding en aanwezige beroepsbevolking. Op het IBF is er nog ruimte genoeg om deze relatief grote vestigers te huisvesten. De concurrentie voor Heerenveen is zowel regionaal als bovenregionaal. Goede afstemming met bijvoorbeeld Drachten is hierbij een belangrijk aandachtspunt.

Ook de metaalsector is een speerpunt in Heerenveen. In deze sector werken ongeveer 1650 mensen fulltime in Heerenveen (8,1% van de Heerenveense werkgelegenheid vergeleken met 5,6% in deze sector in de provincie als geheel). Heerenveen kent bovendien een aantal innovatieve, toonaangevende bedrijven, zoals Batavus, VDL Berkhof, Lascon, De Wolff en A.P. vd Berg. De provincie kiest in haar Uitvoeringsagenda Economie de metaal sector als speerpunt, en bij het SNN is de scheepsbouw/metaal eveneens een speerpunt. In Heerenveen is een netwerk actief van bedrijven in de metaal/metalektro. De gemeente wil samen met dit netwerk de potentie van deze branche verder doorontwikkelen. Aandachtspunten zijn de instroom van goed geschoold personeel, innovatie en kennisuitwisseling.

De sectoren metaal en logistiek worden gesteund door de aanwezige opleidingen in Heerenveen. Het Friesland College biedt een MBO-opleiding Techniek en middels het vakcollege Techniek in Heerenveen worden meer jonge mensen op VMBO-niveau ook klaargestoomd voor een technisch vak. Ook in de logistieke sector is een breed aanbod opleidingen aanwezig en wordt samengewerkt met het bedrijfsleven. Rondom deze opleidingen kan het netwerk van bedrijven nog verder worden versterkt.

4.4 'De nieuwe energie'

Dit speerpunt is gericht op het realiseren van concepten die 'nieuwe energie' geven: projecten gericht op het daadwerkelijk opwekken en efficiënter/duurzamer gebruiken van energie maar ook aan impulsen die nieuwe energie geven aan de economische structuur. Daarbij kan worden gedacht aan het nieuwe werken (meer ZZP-ers, meer aandacht voor het combineren van wonen en werken, meer aandacht voor starters, vrouwelijke ondernemers en maatschappelijk verantwoord ondernemen). De kernbegrippen zijn 'innovatie en duurzaamheid'.

Energie is één van de topsectoren in het nieuwe economisch beleid van het Rijk. Ook het Noorden en Fryslân kiezen als speerpunt voor duurzame energie. Energy Valley, opgericht in 2003, is een aansprekende partij (en heeft zich onlangs ook gevestigd in Leeuwarden).

Een 'energielandschap' is een kansrijk thema voor zowel duurzaamheid en innovatie als ruimtelijke kwaliteit en werkgelegenheid. In een energielandschap worden gebiedskenmerken gebruikt om locatie en vorm te ontwerpen; bouw woonwijken in de buurt van potentiële energiebronnen, benut natuurlandschappen dichtbij de stad, gebruik gebiedskenmerken. Benut ook wat er al is: daken, kassen, water, groenafval. Energielandschappen kunnen mogelijkheden bieden voor boeren met biovergisters en bijvoorbeeld windmolens. Daarnaast geeft een energielandschap ruimte voor zonnecollectoren, warmtepompen en bedrijvigheid rond 'groene' grondstoffen en eindproducten. Deze ontwikkelingen kunnen vervolgens een 'Biobased Economy' vormen.

Het voorgestelde Energielandschap Klaverblad Noordoost (zie factsheet 1) is opgenomen in de reeds afgesloten 'Green Deal' tussen het rijk en de samenleving. Daarnaast hebben de bedrijventerreinen Haskerveen en Kanaal een aantal unieke kenmerken die kansen bieden voor een duurzame doorontwikkeling naar een biobased businesspark::

- Ontwikkeling tot het meest energie- en mineraal producerende bedrijventerrein;
- Benutten van restwarmte door het realiseren van een intelligente warmterotonde;
- Onderzoeken kansen voor algenteelt.

Nieuwe energie

Onder nieuwe energie voor de economische structuur verstaan wij het geven van impulsen voor bedrijvigheid. In de gemeentelijke breedbandvisie is de ambitie al uitgesproken om de hele gemeente aan te sluiten. Voor ondernemers biedt dit kansen om ook buiten de bedrijventerreinen met perspectief te kunnen (blijven) ondernemen. De woonkwaliteit van het buitengebied in deze regio gecombineerd met hoogwaardige voorzieningen zijn ook volgens het rapport Noorderlicht¹ echte trekkers. Nieuwe energie komt ook van starters, ZZP-ers en meer vrouwelijk ondernemerschap. Samen met partners als het Ondernemersplein Fan Fryslân zal meer aandacht worden besteed aan deze groepen en hun betekenis voor de regionale economie en arbeidsmarkt.

Het samen met lokale ondernemers werken aan maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) biedt ook nieuwe energie. MVO wordt ook bij het MKB steeds meer een thema (waar de klant om vraagt). Energiebesparing en milieumaatregelen zijn de hoogst scorende MVO-activiteiten, zowel over de laatste jaren als voor de komende jaren. Ongeveer de helft van het MKB wil meer over MVO gaan communiceren. Circa 25 procent zegt meer mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt te gaan aannemen. Ongeveer een kwart van de MKB-bedrijven met MVO ambities geeft aan dat zij hun ambities helemaal op eigen kracht kunnen waarmaken, de rest heeft behoefte aan ondersteuning.

Een bijzonder vorm van MVO, Fairtrade Gemeente, is een eervolle titel die aangeeft dat een gemeente bijzondere aandacht besteedt aan fairtrade. Van bedrijven tot het café om de hoek van school tot sportkantine, in supermarkt en kledingzaak. Samen met diverse maatschappelijke organisaties en ondernemersorganisaties wil de gemeente de mogelijkheden van en het draagvlak voor dit thema verkennen. Fair Trade sluit ook goed aan bij de ambitie van kwaliteit en duurzaamheid, streekproducten en het toeristisch profiel van onze regio (zie paragraaf 3.4). De provincie heeft medio september 2011 aangegeven de friese gemeenten te willen stimuleren Fair Trade gemeente te worden.

4.5 Cultuur(historie) en recreatie / toerisme

Cultuur(historie)

Heerenveen heeft, ook in provinciaal cultuurbeleid, de rol als cultureel centrum voor een verzorgingsgebied dat veel verder dan de eigen gemeente reikt. In Heerenveen zijn vier professionele, gesubsidieerde culturele instellingen gevestigd: de bibliotheek (ook met een dependance in Jubbega) die deel uitmaakt van de Bibliotheken Súd Fryslân, Ateliers Majeur dat voor kunst- en cultuureducatie in de gemeente zorgt, het Posthuis Theater en het streekmuseum Willem van Haren. Daarnaast is het museum voor de Friese kunst, Museum Belvédère, gevestigd aan de rand van de nieuwe woonwijk Skoatterwâld, geïntegreerd in het landschap Oranjewoud. Dit museum trekt circa 50.000 bezoekers per jaar en heeft nadrukkelijk een bovenregionale status.

Rode draad in het gemeente cultuurbeleid is 'participatie', vooral onder jongeren, en dit staat dus ook centraal bij de opgave van de vier professionele culturele instellingen in Heerenveen.

De culturele instellingen leveren een belangrijke bijdrage aan de vitaliteit van Heerenveen en een aantrekkelijk cultureel aanbod is ook een belangrijke vestigingsfactor voor bedrijven en inwoners.

De gemeente draagt financieel bij aan de vier professionele culturele instellingen in Heerenveen. De komende periode gaat de gemeente in overleg met deze instellingen een visie op hun toekomst ontwikkelen (en als afgeleide daarvan de cultuuraccommodaties). Hierbij zullen onder meer de mogelijkheden voor verdere versterking van de samenwerking tussen de instellingen een belangrijk element zijn.

De gemeente heeft in 2010 haar cultuurhistorisch erfgoed in beeld gebracht. Alles in het landschap, de gebouwen en de openbare ruimte dat herinnert aan het leven en werken van vroegere generaties is in kaart gebracht in de nota Cultuurhistorisch Erfgoed.

Fryslân 'Kulturele Haadstêd 2018'

Het provinciale project Kulturele Haadstêd (zie factsheet 5) gaat over de economische, sociale en culturele toekomst van de provincie, cultuur in bredere zin dus. Met een levendig, cultureel klimaat wordt Fryslân ook een interessant vestigingsgebied voor kennisintensieve en creatieve bedrijvigheid. Het maakt het gebied sterker in de concurrentieslag om goede werknemers en studenten; een duurzaam aantrekkelijke provincie, waar bedrijven en bezoekers graag komen en waar jongeren blijven wonen.

Heerenveen is één van de zes kerngemeenten die samen met Kulturele Haadstêd en Ondernemersplein Fan Fryslân aan deze doelen werkt. Een bovenregionaal project in Heerenveen dat een belangrijke bijdrage kan leveren aan de ambities van Kulturele Haadstêd is het plan voor de uitbreiding van het Museum Belvédère. Daarnaast zijn er plannen om bij Sportstad Heerenveen faciliteiten voor Friese sporten als kaatsen en fierljeppen te gaan ontwikkelen. Deze faciliteiten kunnen een belangrijke uiting worden van de Friese cultuur.

Recreatie / toerisme

Op het gebied van recreatie/toerisme is Heerenveen vooral in regionaal verband (regio Zuidoost Fryslân) actief. De afgelopen jaren zijn volop plannen en projecten ontwikkeld om de toeristische infrastructuur in het gebied te versterken en ondernemers gericht met elkaar te laten samenwerken. De gemeente stimuleert de samenwerking tussen bedrijven om producten te ontwikkelen en het gebied op de (toeristische) markt te zetten. De regionale samenwerking in Zuidoost Fryslân op toeristisch gebied heeft als één van de speerpunten "Kunst- en vliegwerk", waaronder de Kunst- en museumboog Heerenveen, Oranjewoud, Tijnje, Beetsterzwaag, Drachten. Museum Belvédère speelt een belangrijke rol in dit beleidsveld. Ook heeft de gemeente de ambitie de cultuurhistorie van Oranjewoud en de Oranjes verder op de kaart zetten. Een ander speerpunt is streekproducten. Een gebied beleef je niet alleen door te kijken en te doen, maar ook door te proeven. Daarbij wordt gestreefd naar duurzaamheid en kwaliteit. Samen met de andere gemeenten uit de Zuidoost Fryslân werken gemeente en provincie aan het opstellen van een toeristisch ontwikkelingsplan waarbij de opwaardering van de Turfroute de drager is.

In verband met de herindeling van de gemeente Boarnsterhim wordt in 2014 het zuidelijke deel van die gemeente met Akkrum-Nes en Aldeboarn en het omliggende gebied toegedeeld aan de gemeente Heerenveen. Dit levert nieuwe kansen op het gebied van bijvoorbeeld watersport op voor de gemeente Heerenveen. De gemeente zal een visie ontwikkelen om deze kansen optimaal te benutten. De provincie is bereid in het kader van Het Friese Merenproject hierbij haar expertise in te brengen en de verbinding te leggen met eerder uitgevoerde plannen in dit deel van (nu nog) de gemeente Boarnsterhim.

5. Factsheets projecten

Factsheet 1: Energielandschap Heerenveen

Projectnaam	Energielandschap Heerenveen
Inhoud/omschrijving	<p>De colleges van provincie Fryslân en gemeente Heerenveen zien kansen de duurzaamheidsambities te bundelen via de ontwikkeling van een Energielandschap in de regio Heerenveen. Een 'Energielandschap' is een kansrijk thema voor zowel duurzaamheid en innovatie als ruimtelijke kwaliteit. Hierbij worden gebiedskenmerken gebruikt om locatie en vorm te ontwerpen.</p> <p>Uit de nieuwste gemeentelijke-, provinciale- en rijksprognoses blijkt dat het niet nodig is om nieuwe grote bedrijventerreinen in Heerenveen of Fryslân te realiseren. Deze prognoses betekenen het einde voor de locatie Klaverblad NoordOost (KNO) als toekomstig regulier bedrijventerrein. Daarom is er aanleiding alternatieve kansen rond KNO te ontwikkelen. In het meest ongunstige geval dienen de gronden afgeboekt te worden tot agrarische waarde.</p> <p>Er wordt in eerste instantie onderzoek uitgevoerd als inventarisatie naar een energielandschap op de gronden KNO. Tijdens het onderzoek worden mogelijkheden, kansen en risico's geïnventariseerd, met uiteindelijk resultaat een of een aantal kansrijke concepten. Daarnaast ligt de focus op de bijdrage van de KNO-locatie in relatie tot andere regionale initiatieven: in hoeverre kan er kruisbestuiving plaatsvinden, vissen we in dezelfde vijver, maken we elkaar regionaal sterker (Dairy Campus, Science Park, Ecommunity, Nieuw Stroomland, etc.).</p>
Plangebied	Klaverblad Noord Oost e.o. Heerenveen
Doelen en beoogde effecten	<p>Doelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Provincie Fryslân en gemeente Heerenveen willen het concept 'Energielandschap' verkennen in relatie tot kansrijke ruimtelijk-functionele ontwikkelingen. • Ook andere mogelijk kansrijke ruimtelijk-economische invullingen van het gebied worden verkend. Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan grootschalige agrarische bedrijvigheid, recreatie / buitensport, en spoorgebonden functies in relatie tot het tracé van de spoorlijn Heerenveen-Groningen. • Windenergie maakt deel uit van de verkenning. Dit sluit aan bij het provinciale beleid in de Houtskoolschets Windstreek 2011 (met dit gebied als één van de kansrijke landclusters voor windenergie) <p>Beoogde effecten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het onderzoek moet een antwoord geven of en op welke wijze de gronden KNO economisch benut kunnen worden ten gunste van het bredere energieconcept. Daarbij wordt bijvoorbeeld een link gelegd met de activiteiten van Omrin, biobrandstof, reststoffen, innovaties, productieprocessen etc. De eventuele link met grote energievragers zoals een mogelijk nieuw Thialf in het Sportstadgebied, dient ook nader verkend te worden.

Provinciaal en regionaal belang	<ul style="list-style-type: none"> • goede regionale afstemming verschillende initiatieven • positieve impuls economie/werkgelegenheid • vergroening economie door 'nieuwe energie' • positieve bijdrage aan duurzaamheidsdoelstellingen en CO₂-reductie provincie en gemeente
Partners	Het projectteam bestaat uit medewerkers van provincie en gemeente, begeleid door een gespecialiseerd adviesbureau. Het slagen van het project zal in grote mate afhangen van de input van externe stakeholders (ondernemers, onderwijs, omgeving, etc.). Deze worden intensief betrokken bij het project
Status project	inventarisatiefase in uitvoering
Projectplan	<p>Tijdens het eerste inventarisatie onderzoek wordt via een werkatelier de mogelijkheden, kansen en risico's van verschillende ruimtelijke invullingen van het Klaverblad Noord Oost onderzocht, met als uiteindelijk resultaat één of een aantal kansrijke ontwikkelconcepten. Deze kunnen in een tweede fase nader worden onderzocht/geconcretiseerd.</p> <p>De invulling van deze kansrijke ontwikkelconcepten hangt in grote mate af van de input van partijen als ondernemers, investeerders, omwonenden, onderwijs en andere instanties. Daarom wordt een aantal partijen gevraagd mee te denken en te ontwerpen of deel uit te maken van het projectteam. Ook niet-genodigden krijgen de kans input te leveren, bijvoorbeeld via de website, waar tussentijds conceptresultaten gepubliceerd gaan worden.</p>
Organisatie van het project	ambtelijke projectgroep (provincie & gemeente), ondersteund door extern adviesbureau
Planning	afronding fase 1 begin 2012
Financiën	Externe kosten: fase 1: € 55.000 fase 2 e.v.: in te vullen na afronding fase 1
Bijzonderheden	link met factsheet 3b, Spoorlijn Heerenveen-Groningen (RSP project)
Afbeelding/situatietekening	

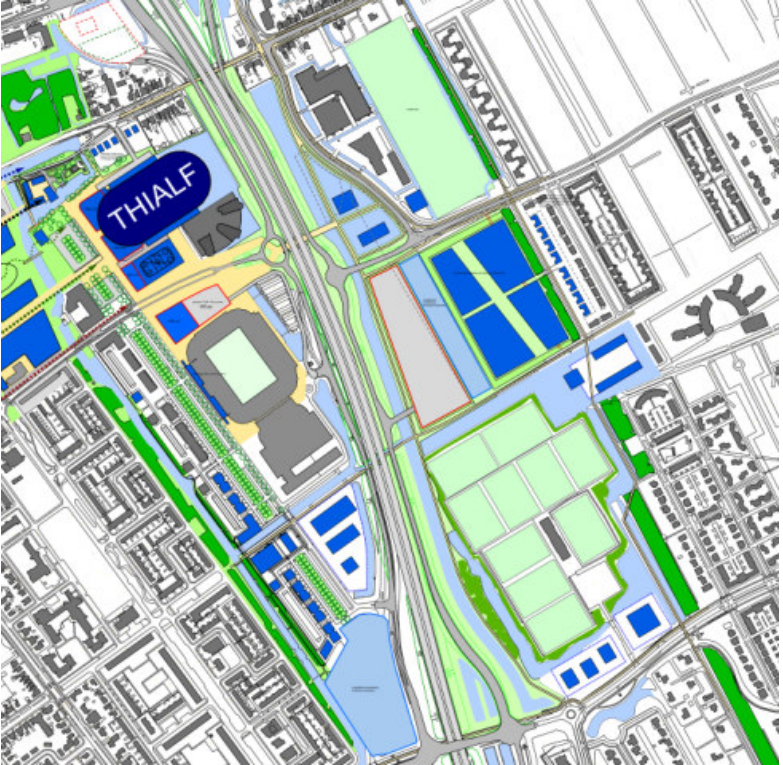
Factsheet 2a: Heerenveen Stad van Sport: nieuw Thialf

Projectnaam	Heerenveen Stad van Sport / nieuw Thialf
Inhoud/omschrijving	<p>IJstadion Thialf staat (inter)nationaal symbool voor de schaatssport. Thialf voldoet echter niet meer aan de eisen die gesteld worden aan faciliteiten, capaciteit en duurzaamheid (energieverbruik) en dreigt zijn unieke (inter)nationale positie te verliezen. Het project beoogt de realisatie van een (ver)nieuw(d) Thialf, of als nieuwbouw in het Sportstadgebied of als vernieuwbouw van het huidige Thialf.</p> <p>Thialf is een voorziening van en voor heel Fryslân en het project nieuw Thialf wordt afgestemd met eventuele plannen voor ijsbanen elders in de provincie, zodat ze samen aan het product Fryslân schaatsprovincie bijdragen.</p>
Plangebied	Noordplot Sportstadgebied of bestaande locatie Thialf
Doelen en beoogde effecten	<p>Doelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Behoud van de A-status van Thialf ook op de lange termijn • Nieuw Thialf als stimulans voor doorontwikkeling van Heerenveen als Stad van Sport • Aansluiten bij Olympisch Plan 2028: nieuw Thialf als topsportaccommodatie op Olympisch niveau <p>Beoogde effecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Impuls schaatssport Nederland (topsport en breedtesport) • Behoud/groei aantal (inter)nationale schaatsevenementen • Versterking van Fryslân als de schaatsprovincie van Nederland • Groei aantal recreanten en bezoekers en een gezonde exploitatiebasis • Groei uitgaven toerisme en recreatie in Heerenveen en de regio (inclusief activiteiten rondom evenementen Thialf heen) • Bij nieuwbouw: benutten synergiemogelijkheden met Sportstad Heerenveen (uitbouw sportcampus), bijdrage integrale gebiedsontwikkeling (sterk centrum, sterke, compacte stad)
Provinciaal en regionaal belang	Topsportfunctie voor heel Nederland en internationale evenementen (Olympisch Plan). Bijdrage aan naamsbekendheid en positief imago Fryslân (Holland Branding en Fryslân Marketing). Versterking CTO Heerenveen. Daarnaast belangrijke functie als bovenregionale recreatieve en leisure voorziening.
Partners	Gemeente, provincie, Sportstad/CTO Heerenveen, Thialf, rijk, marktpartijen, KNSB (/NOC*NSF)
Status project	Vorbereiding formele besluitvorming (keuze nieuwbouw/vernieuwbouw, financiering, organisatie en juridische structuur etc.)
Projectplan	Visiedocument nieuw Thialf (maart 2010), Contouren verdiepingsslag Thialf (jan 2011), Second opinion project nieuw Thialf (Ernst&Young) (sep 2011), Businessplan nieuw Thialf (in ontwikkeling, gereed nov/dec 2011)
Organisatie van het project	Stuurgroep (met kerngroep)
Planning	Besluitvorming t.a.v. businessplan: colleges nov/dec 2011; raad/PS voorjaar 2012. Definitieve besluitvorming medio 2012; realisatie gereed uiterlijk 2015
Financiën	<p><i>Kosten</i></p> <p>Nieuwbouw: €101 miljoen Vernieuwbouw: €54 miljoen</p> <p><i>Financiering</i></p> <p>Conform businessplan</p>
Bijzonderheden	Link met factsheet 2b: doorontwikkeling Sportstad en CTO

Afbeelding/situatietekening	<p data-bbox="694 197 842 228">Heerenveen</p> An aerial photograph of Heerenveen, Netherlands, overlaid with a planning map. The map uses various colors to delineate zones: blue for water bodies, green for parks or green spaces, yellow for residential or commercial zones, and grey for urban areas. A prominent blue oval in the center contains the text 'THALF'. A red 'G' symbol is visible in the upper right quadrant. The map shows a network of roads and a canal system.
-----------------------------	--

Factsheet 2b: Heerenveen Stad van Sport: doorontwikkeling Sportstad en CTO Heerenveen

Projectnaam	Heerenveen Stad van Sport / doorontwikkeling Sportstad en CTO Heerenveen
Inhoud/omschrijving	<p>Sportstad Heerenveen is een aansprekend, vernieuwend en samenhangend cluster van voorzieningen op het gebied van sport, gezondheid, onderwijs en recreatie dat van bovenregionaal belang is. Het Sportstadcomplex heeft ook tot een gunstiger vestigingsklimaat geleid en een schaa sprong teweeg gebracht, bijvoorbeeld in de dienstverlenende sector in Heerenveen.</p> <p>In 2009 heeft Sportstad Heerenveen accreditatie gekregen als één van de vier nationale Centra voor Topsport en Onderwijs (samen met Amsterdam, Eindhoven en Papendal), centra waar sportbonden hun jonge talenten tot bloei brengen door trainingsfaciliteiten voor topsport, onderwijs, huisvesting en gespecialiseerde medische faciliteiten op één locatie samen te brengen. CTO Heerenveen werkt onder meer samen met steden als Drachten (zwemmen), Sneek (zeilen) en Groningen (medische expertise UMCG). Ook wordt nauw samengewerkt met instanties in de Gezondheidsboulevard, ziekenhuis de Tjongerschans in Heerenveen en de Friesland Zorgverzekeraar.</p> <p>Dit project beoogt de doorontwikkeling van Sportstad Heerenveen en het CTO Heerenveen als bovenregionale sportaccommodatie en als multifunctioneel complex waar de maatschappelijke betekenis van sport in al zijn facetten ook tot z'n recht komt. Hierbij is er ook een link met de provinciale cultuurambities door het realiseren in Sportstad van faciliteiten voor specifieke Friese sporten (zie ook factsheet 5).</p> <p>De steeds belangrijker e relatie tussen sport en zorg / de zorgeconomie wordt in Heerenveen als kansrijk beschouwd. De Gezondheidsboulevard in de eerste fase van Sportstad is daar een voorbeeld van en bij de doorontwikkeling van Sportstad zullen onder andere in het kader van het Noord-Nederlandse project 'Healthy Ageing' nieuwe mogelijkheden worden verkend. In Heerenveen kan een onderscheidend en innovatief cluster op het raakvlak van sport en zorg worden ontwikkeld.</p> <p>Samenwerking en afstemming met faciliteiten en initiatieven elders in de provincie worden nadrukkelijk opgezocht, bijvoorbeeld Gameship in Leeuwarden die zowel voor de ontwikkeling van trainingstechnieken bij topsporters als in de recreatieve sfeer van 'sport experience' interessante mogelijkheden biedt.</p> <p>Verder gaat het bij dit project om het gebruik van deze sportaccommodatie(s) voor (inter)nationale sportevenementen die economisch en/of maatschappelijk een nadrukkelijke provinciale/regionale meerwaarde hebben.</p>
Plangebied	Zie afbeelding
Doelen en beoogde effecten	<ul style="list-style-type: none"> • Een verdere impuls geven aan Sportstad Heerenveen door het aantrekken van aanpalende functies en het uitgroeien tot een sportcampus met een bovenregionale status die onderscheidende arrangementen biedt op het gebied van sport, zorg, welzijn en leisure etc. • Meer (inter)nationale sportevenementen in Heerenveen organiseren • Kennis en faciliteiten bundelen op het gebied van sport, zorg, educatie etc. en daardoor mogelijkheden voor innovatie en synergie stimuleren

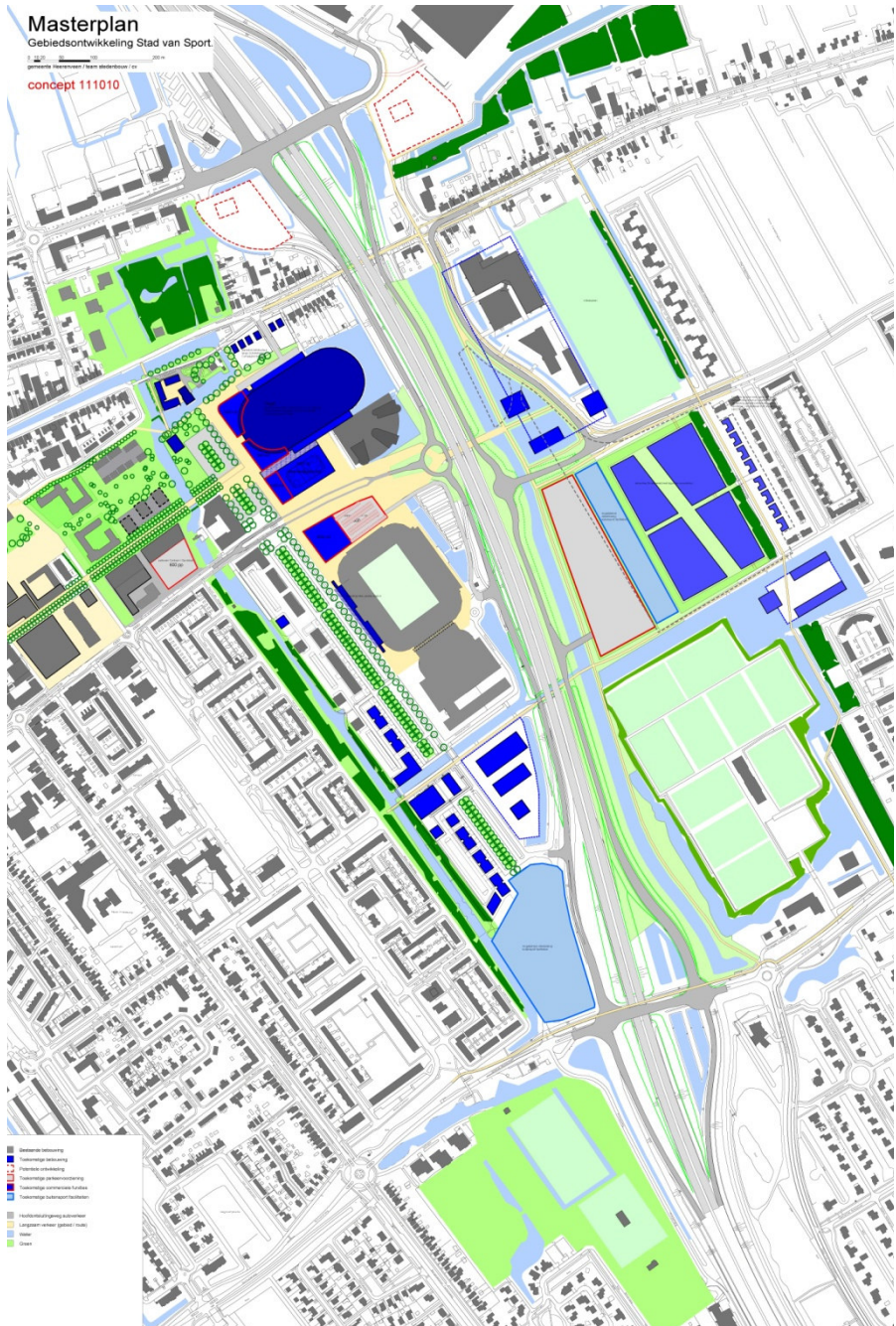
	<ul style="list-style-type: none"> • CTO Heerenveen verder versterken en verbreden, waarbij rekening gehouden wordt met de vereiste criteria van NOC*NSF qua accreditatie • Uitbouwen concept Gezondheidsboulevard met voorzieningen in sfeer van voeding/diëtisten, fysiotherapie, blessurebehandeling etc. • Healthy Ageing: mogelijkheden nader uitwerken in samenhang met Sportstad, bedrijfsleven, Healthy aging netwerk Noord Nederland en andere partners • Uitbouwen INNOSportLab als innovatiecentrum van bovenregionale betekenis door nog nauwere samenwerking sport, wetenschap en (lokale) bedrijfsleven • Toevoegen faciliteiten voor Friese sporten als kaatsen en fierljeppen
Provinciaal en regionaal belang	Sportstad Heerenveen draagt bij aan de economie en het imago van Fryslân. CTO Heerenveen wordt als een succesvoorbeeld gezien voor talentenontwikkeling van jonge sporters in Nederland door het clusteren van topsport en onderwijs (en trainings)faciliteiten.
Partners	Gemeente, Sportstad Heerenveen, CTO Sportstad Heerenveen, andere noordelijke gemeenten en instanties (zie inhoud/omschrijving), NOC*NSF, sportbonden
Status project	Per deelproject verschillend (zie boven)
Projectplan	Het gaat om diverse plannen (zie boven)
Organisatie van het project	Gemeente, Sportstad Heerenveen, CTO Sportstad Heerenveen
Planning	Lopend (NB In 2012 gaat het rijk de vier CTO's evalueren en op basis daarvan beslissen over verlenging van de bestaande overeenkomsten)
Financiën	Financiering deels door Sportstad Heerenveen; waar het gaat om regionale en/of nationale projecten, afhankelijk van deelproject provinciale/regionale en/of nationale financiële steun
Bijzonderheden	Link met factsheet 2a: Heerenveen Stad van Sport, nieuw Thialf en factsheet 5: Kulturele Haadstêd 2018 en Heerenveen
Afbeelding/situatietekening	

Factsheet 3a: Bereikbaarheid Gebiedsontwikkeling Heerenveen (RSP project)

Projectnaam	Bereikbaarheid Gebiedsontwikkeling Heerenveen (RSP project)
Inhoud/omschrijving	<p>In 2009 hebben de regionale partijen (gemeente, provincie, RWS Noord-Nederland) een gezamenlijk onderzoek gedaan naar de huidige en toekomstige verkeersproblematiek van Heerenveen.</p> <p>In het kader van het RSP project "Bereikbaarheid Gebiedsontwikkeling Heerenveen" is in 2010 verder onderzoek verricht en een verdiepingsslag uitgevoerd naar de maatregelen in de A32 zone (ruimtelijke consequenties en kostenraming). Autonome ontwikkelingen (bijvoorbeeld Skoatterwâld, IBF, de doorontwikkeling van het Sportstadgebied en de geplande ontwikkelingen in het centrum) zullen leiden tot meer verkeer, waarbij de problemen dus zullen toenemen. Het grootste probleem manifesteert zich langs de A32 tussen de aansluitingen 12 Centrum (K.R. Poststraat) en 11 Oranjewoud/Skoatterwâld (Oranje Nassaulaan). Deze knelpunten leiden nu al tot opstoppingen tijdens de ochtend- en de avondspits en tot gevaarlijke situaties op de A32.</p> <p>Een maatregelenpakket in de A32 -zone moet de oplossing bieden voor deze problematiek en de gebiedsontwikkeling Heerenveen faciliteren. Dit houdt in onder andere het vervangen van deze twee aansluitingen op de A32 door halve aansluitingen en daartussen de aanleg van een nieuwe parallelweg langs de oostzijde van de A32; en een transferium aan de oostzijde van de rijksweg tegenover Sportstad.</p>
Plangebied	De plaats Heerenveen inclusief de wegenstructuur daaromheen
Doelen en beoogde effecten	Het tijdig verbeteren van de bereikbaarheid is noodzakelijk om de gewenste ruimtelijke en economische ontwikkelingen, inclusief de programma's Heerenveen Stad van Sport en Centrum-Breed, te kunnen faciliteren en om de autonome groei van het verkeer te kunnen opvangen.
Provinciaal en regionaal belang	Zie 'doelen en beoogde effecten': gezien het belang van Heerenveen als stedelijk centrum en als economische motor in Fryslân is er nadrukkelijk sprake van provinciaal belang. Verder treft het hier ook de rijkswegen A7 en A32. Het project maakt deel uit van het RSP programma (regionaal gedeelte) van Noord-Nederland
Partners	Gemeente, provincie, RWS/I&M
Status project	De uitkomsten van de Verkeersstudie en het daarbij behorende maatregelenpakket worden momenteel in overleg met RWS nader uitgewerkt en zullen in de loop van 2011 ter besluitvorming worden voorgelegd aan de betrokken partijen
Projectplan	Gezamenlijke verkeersstudie naar de bereikbaarheid gebiedsontwikkeling Heerenveen (2010)
Organisatie van het project	Projectgroep bestaande uit de 3 partijen onder leiding van de provincie; regulier bestuurlijk overleg tussen de 3 partijen
Planning	Proces loopt al sinds 2009. Streefdatum uitvoering 2014-2015
Financiën	In 2009 hebben provincie en gemeente een Bereikbaarheidsconvenant gesloten waar onder andere de uitgangspunten tussen de twee partijen ten aanzien van de RSP projecten 'Bereikbaarheid Gebiedsontwikkeling Heerenveen' en 'Spoorlijn Heerenveen - Groningen' zijn vastgelegd. Er zijn hierin afspraken gemaakt over onder meer de principes bij het inzetten van de RSP-gelden en de relatie tussen de financiering van de twee projecten
Bijzonderheden	Relatie met Structuurvisie A32 zone
Afbeelding/situatietekening	

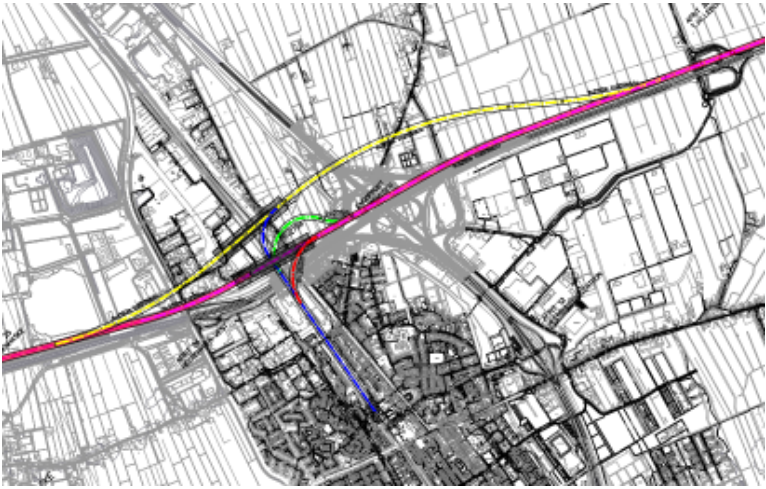
Masterplan
Gebiedsontwikkeling Stad van Sport

concept 111010

Factsheet 3b: Spoorlijn Heerenveen – Groningen (RSP project)

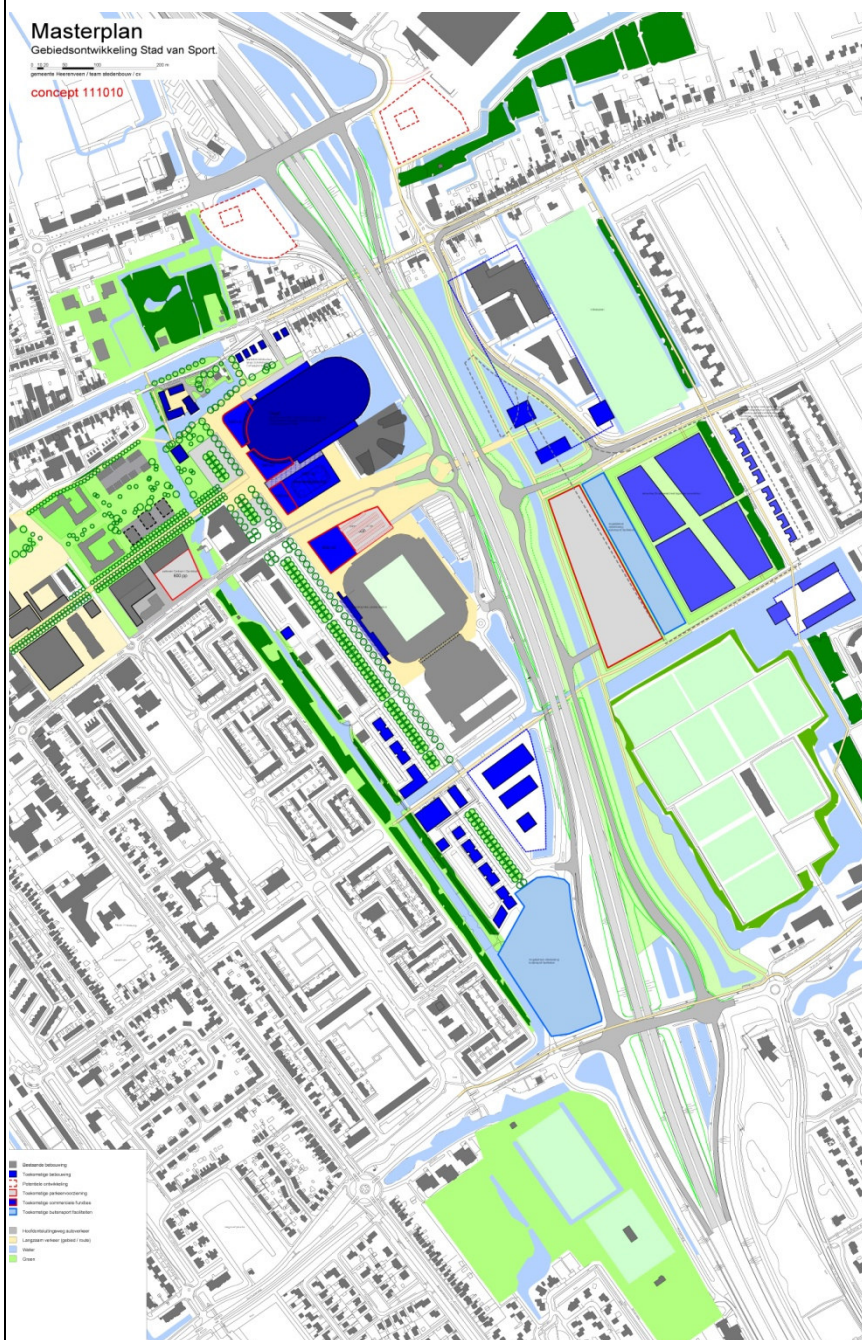
Projectnaam	Spoorlijn Heerenveen–Groningen (RSP project)
Inhoud/omschrijving	<p>Het RSP project voor een nieuwe spoorlijn tussen Heerenveen en Groningen wordt door de twee provincies Fryslân en Groningen getrokken. Het gaat in de Samenwerkingsagenda vooral om de specifieke aspecten die Heerenveen treffen.</p> <p>In januari 2011 is bestuurlijk besloten de mogelijke tracés waar de spoorlijn bij Heerenveen aanlandt, te beperken tot een tracé vlak langs de A7 (aan de noordkant) met een kruisstation en een iets noordelijker tracé met de mogelijkheid om aan te takken aan de spoorlijn Leeuwarden-Zwolle en dus aan te landen bij het huidige NS station (zie afbeelding). Hierbij wordt rekening gehouden met het in de toekomst doortrekken van de spoorlijn naar Emmeloord, Lelystad en Amsterdam.</p> <p>Bij deze tracés is het ruimtebeslag van de nieuwe lijn bij Heerenveen beperkt en is eventuele doortrekking van de spoorlijn zonder kapitaalsvernietiging mogelijk.</p>
Plangebied	Zie afbeelding
Doelen en beoogde effecten	<p>Het gaat hier om een aanzienlijke opwaardering van de OV-verbinding tussen Heerenveen en Groningen waarbij o.a. de tussenstations (Drachten en Leek) aan het spoor komen te liggen.</p> <p>Op termijn moet het spoor deel uitmaken van een nieuwe, snelle spoorverbinding tussen Amsterdam en Noord-Duitsland / Scandinavië.</p>
(Stads)regionaal belang	Het project maakt deel uit van het RSP programma van Noord-Nederland
Partners	Provincies Fryslân en Groningen en de gemeenten die de nieuwe treinverbinding aandoet (stationsgemeenten)
Status project	Zie 'Planning'
Projectplan	Wordt door (/ i.o.v.) de twee provincies opgesteld
Organisatie van het project	Stuurgroep bestaande uit de betrokken bestuurders van de 2 provincies en de stationsgemeenten; ondersteuning door ambtelijke projectgroep
Planning	<p>In 2011 is een quick scan uitgevoerd naar de mogelijke tracés waar de spoorlijn bij Heerenveen aanlandt (zie inhoud/omschrijving). Conclusie is dat beide tracévarianten in beeld blijven en in het basistracé worden opgenomen. In het vervolgproces van het haalbaarheidsonderzoek van de spoorlijn Heerenveen-Groningen (participatie- en aanbestedingstraject) worden dus ook beide meegenomen.</p> <p>In 2012 start de aanbestedingsprocedure en volgen de aanbiedingen van de marktpartijen. Dan wordt duidelijk of het project haalbaar is binnen het beschikbare budget van €577 miljoen. De provincies Groningen en Fryslân willen de spoorlijn alleen verder ontwikkelen als er voldoende zekerheid is over de financiële haalbaarheid. In september 2012 vindt bestuurlijke besluitvorming plaats en is het definitieve Go/No Go moment. Daarna volgen (bij doorgaan van de spoorlijn) de planologische en planschadeprocedures.</p>
Financiën	In 2009 hebben provincie en gemeente een Bereikbaarheidsconvenant gesloten waar onder andere de uitgangspunten tussen de twee partijen ten aanzien van de RSP projecten 'Bereikbaarheid Gebiedsontwikkeling Heerenveen' en 'Spoorlijn Heerenveen – Groningen' zijn vastgelegd. Er zijn hierin afspraken gemaakt over onder meer de principes bij het inzetten van de RSP-gelden en de relatie tussen de financiering

	van de twee projecten
Bijzonderheden	Relatie met Klaverblad Noordoost (zie afbeelding)
Afbeelding/situatietekening	

Factsheet 4: Structuurvisie A32-zone Heerenveen

Projectnaam	Structuurvisie A32-zone Heerenveen
Inhoud/omschrijving	In verband met de beoogde ruimtelijke ingrepen in het gebied langs de A32 (tussen afslagen 11 en 12), onder meer in het kader van het RSP project Bereikbaarheid Gebiedsontwikkeling Heerenveen, zal een structuurvisie voor het gebied worden opgesteld. Deze structuurvisie koppelt de verschillende investeringsprogramma's die in dit gebied aan de orde zijn en vormt het integratiekader voor de ruimtelijke ingrepen, waarbij de wijzigingen in de verkeersstructuur worden afgestemd op de (beoogde) ruimtelijk-functionele structuur. Dit betekent dat onder meer de stedenbouwkundige structuur, landschappelijke setting en planologische randvoorwaarden in beeld worden gebracht. De integrale visie omvat onder meer de wijze waarop de ideeën rond Stad van Sport en met name de gedachten rond het accent 'De Kern' (zie paragraaf 2.2) op een goede manier met bestaande ruimtelijke waarden in het gebied worden verbonden. Een belangrijk gegeven vormt bijvoorbeeld de dwarsstructuur van langzaam verkeersverbindingen onder de A32 door. Het behoud van deze kwaliteit bij het realiseren van de nieuwe hoofdontsluitingsstructuur vormt één van de opgaven, evenals het ruimtelijk vertalen van de gedachten rond de sportcampus in een compact en samenhangend gebied aan weerszijden van de A32 ter hoogte van Sportstad Heerenveen.
Plangebied	Zone aan weerszijden van de A32 met zwaartepunt ter hoogte van Stad van Sport / Sportcampus (tussen afslagen 11 en 12); n.t.b.
Doelen en beoogde effecten	<p>Doelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samenhangende / integrale visie op de zone rond de A32 als kader voor inpassing van de nieuwe verkeersstructuur en tevens voor de doorontwikkelingen van Sportstad Heerenveen en optimale afstemming met de plannen in de Structuurvisie Heerenveen Centrum-Breed (centrum en de ontwikkeling van de Vlinderbuurt tussen Sportstad en het centrum). Nadrukkelijk een lange termijn visie waarin een aantal vaste waarden sturing geven aan wisselende programmatoevoegingen in het gebied alsmede het vormgeven van de hoofdstructuur in de openbare ruimte. <p>Beoogde effecten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het optimaal ruimtelijk inpassen van diverse deelprojecten (gepland en nog te ontwikkelen) in het plangebied op basis van een overkoepelende structuurvisie.
Regionaal en provinciaal belang	Dit gebied staat centraal in de toekomstige ontwikkeling van de dynamische 'kern' van Heerenveen (zie paragraaf 2.2). Bij zowel de ingrepen in de wegeninfrastructuur als de ruimtelijk-economische (deel)projecten is er duidelijk sprake van ontwikkelingen met regionale / provinciale impact.
Partners	Provincie en gemeente. Op passende momenten zal input van externe stakeholders (marktpartijen, onderwijs, RWS etc.) aan de orde zijn.
Status project	Vorbereidende fase
Projectplan	
Organisatie van het project	
Planning	afronding fase 1 eind 2011
Financiën	Dekking conform V&P Nota 2011, gemeente
Bijzonderheden	Het Masterplan Stad van Sport (concept 2010) vormt de opmaat naar de beoogde structuurvisie A32; relatie met RSP project

Afbeelding/situatietekening

Factsheet 5: Heerenveen en Fryslân Kulturele Haadstêd 2018

Projectnaam	Heerenveen en Fryslân Kulturele Haadstêd 2018
Inhoud/omschrijving	<p>In 2018 wil Fryslân Kulturele Haadstêd van Europa zijn. Het project Kulturele Haadstêd gaat in bredere zin over de economische, sociale en culturele toekomst van de provincie. Met een levendig, cultureel klimaat wordt Fryslân ook een interessant vestigingsgebied voor kennisintensieve en creatieve bedrijvigheid. Het maakt het gebied sterker in de concurrentieslag om goede werknemers en studenten; een duurzaam aantrekkelijke provincie, waar bedrijven en bezoekers graag komen en waar jongeren blijven wonen. Heerenveen is één van de zes kerngemeenten die samen met Kulturele Haadstêd en Ondernemersplein Fan Fryslân aan deze doelen werkt. De specifieke rol van Heerenveen in de ambities van Kulturele Haadstêd moet nog nader worden uitgewerkt.</p> <p>Mogelijkheden voor versterking van cultuur (/cultureel erfgoed) in Heerenveen zullen worden verkend.</p> <p>Een specifiek project dat een belangrijke bijdrage kan leveren aan de ambities van Kulturele Haadstêd is het plan voor de uitbreiding van het Museum Belvédère. Eerste stap hierbij is een haalbaarheidsonderzoek dat zicht moet geven op de volgende aspecten van de gewenste uitbreiding.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ financieel (investeringen, bijdragen en exploitatie), ○ economisch (bestedingen, samenwerking), ○ planologisch / ruimtelijk (stedenbouwkundig, landschappelijk)
Plangebied	<p>Kulturele Haadstêd: De hele provincie Museum Belvédère: Museum Park Oranjewoud en omgeving Accommodaties professionele culturele instellingen: Heerenveen centrum</p>
Doelen en beoogde effecten	<p>Doelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fryslân Kulturele Haadstêd van Europa in 2018; • Laten opbloeien van initiatieven die kunst en cultuur in Fryslân blijvend versterken en die samenwerking stimuleren; • Zicht op haalbaarheid uitbreiding Museum Belvédère; • Meer samenwerking tussen Museum Belvédère en culturele en toeristische ondernemers in de regio. • Ontwikkelen faciliteiten voor Friese sporten bij Sportstad Heerenveen (bijvoorbeeld kaatsen, fierljeppen) als belangrijke uiting van de Friese cultuur. <p>Beoogde effecten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meer toeristen/bezoekers en meer bestedingen in het gebied; • Versterken vestigingsklimaat en economische ontwikkeling; • Sterkere netwerken en professionalisering (cultuur)promotie en marketing; • Versterken cultureel klimaat en infrastructuur; • Hogere cultuurparticipatie.
Regionaal en provinciaal belang	<p>Middels Kulturele Haadstêd wil Fryslân, en Heerenveen, zich profileren als aantrekkelijk (vestigings)gebied voor bedrijven, bezoekers, bewoners en bollebozen.</p> <p>Heerenveen wil haar positie als cultureel centrum verder versterken.</p> <p>Door uitbreiding van het Museum Belvédère wil Heerenveen haar aantrekkelijkheid en bijdrage aan het culturele aanbod van Fryslân versterken, om daarmee haar continuïteit ook in de toekomst te waarborgen. De plannen zijn er op gericht om het Museum nog meer te integreren binnen het grotere geheel van het landgoed Oranjewoud en door het leggen van diverse verbindingen ook op termijn meer bezoekers te trekken.</p>
Partners	<p>Kulturele Haadstêd: De provincie en de gemeenten Leeuwarden, Smallingerland, Súdwest-Fryslân, Heerenveen, Dongeradeel en Frankeradeel. Samenwerking met vele anderen.</p>

	Museumplan Belvédère: Museum Belvédère, Kulturele Haadstêd, Heerenveen, Provincie (Plattelânsprojekten). Betrekken van SBB, toeristisch netwerk en vele anderen.
Status project	Kulturele Haadstêd: organisatie van een breed draagvlak en voorbereiden van het bidbook. Uitbreiding Museum Belvédère: haalbaarheidsonderzoek loopt
Projectplan	Door trekkende organisaties.
Organisatie van het project	Organisatie van Kulturele Haadstêd ligt bij de projectorganisatie Fryslân 2018. Heerenveen maakt deel uit van "kerngroep gemeenten". Organisatie uitbreiding Museum Belvédère: opdrachtgever Museum Belvédère, trekker Kulturele Haadstêd. Gemeente functioneert als klankbord, subsidiegever en zal ook haar toetsende rol (algemeen beleidsmatig en planologisch) invullen.
Planning	Kulturele Haadstêd: eind 2012 bidbook voor kandidaatstelling. Begin 2013 voorselectie. Eind 2013 toewijzing. Haalbaarheidsonderzoek Museum Belvédère afgerond 1 ^e kwartaal 2012. Beoogde uitbreiding opmaat naar 2018. Nota toekomst van de professionele culturele instellingen in Heerenveen: bespreken in de raad 1 ^e kwartaal 2012
Financiën	Kulturele Haadstêd: vanuit gemeente en provincie geen middelen in begroting beschikbaar. Inbreng is inzet van capaciteit en netwerken, en het slim combineren van economische, toeristische en culturele budgetten (beperkt). Museum Belvédère: Haalbaarheidsonderzoek is financieel rond: gemeentelijke bijdrage €25.000, overige partners (Kulturele Haadstêd, Museum Belvédère en Plattelânsprojekten) ieder €57.500. Investeringskosten voor uitbreiding worden vooralsnog geraamd op €6 miljoen. Daarvoor is nog geen dekking. Dit maakt onderdeel uit van het haalbaarheidsonderzoek.
Bijzonderheden	
Afbeelding/ situatietekening	